

2018-174

Archeologienota Merelbeke Fraterstraat 37B

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Julie HAGEN

8-2-2019

Titel: Archeologienota Merelbeke Fraterstraat 37B

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Julie Hagen

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2018L131

Intern projectnummer: 2018.176

Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Merelbeke, Fraterstraat 37B

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X 107368.26 Y 189275.16 ; X 107538.01 Y 189325.30

Kadastergegevens: Merelbeke, afdeling 1, sectie A, perceel 258Y (zie figuur 9)

Oppervlakte plangebied: 4794m²

Topografische kaart: zie figuur 7 en 8

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Julie Hagen (assistent-archeoloog), Sandra Maes en Joost Declercq (contactpersonen initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 08/02/2019

© Acke & Bracke bvba, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANDE WERKEN	10
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	11
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	13
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	16
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	17
2.3.5. CONTROLEBORINGEN	19
2.4. HISTORISCHE SITUERING	21
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	31
3. SYNTHESE	34
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	34
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	35
3.3. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	35
4. SAMENVATTING	37
5. BIBLIOGRAFIE	39
6. BIJLAGES	40

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen te Merelbeke Fraterstraat 37B (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

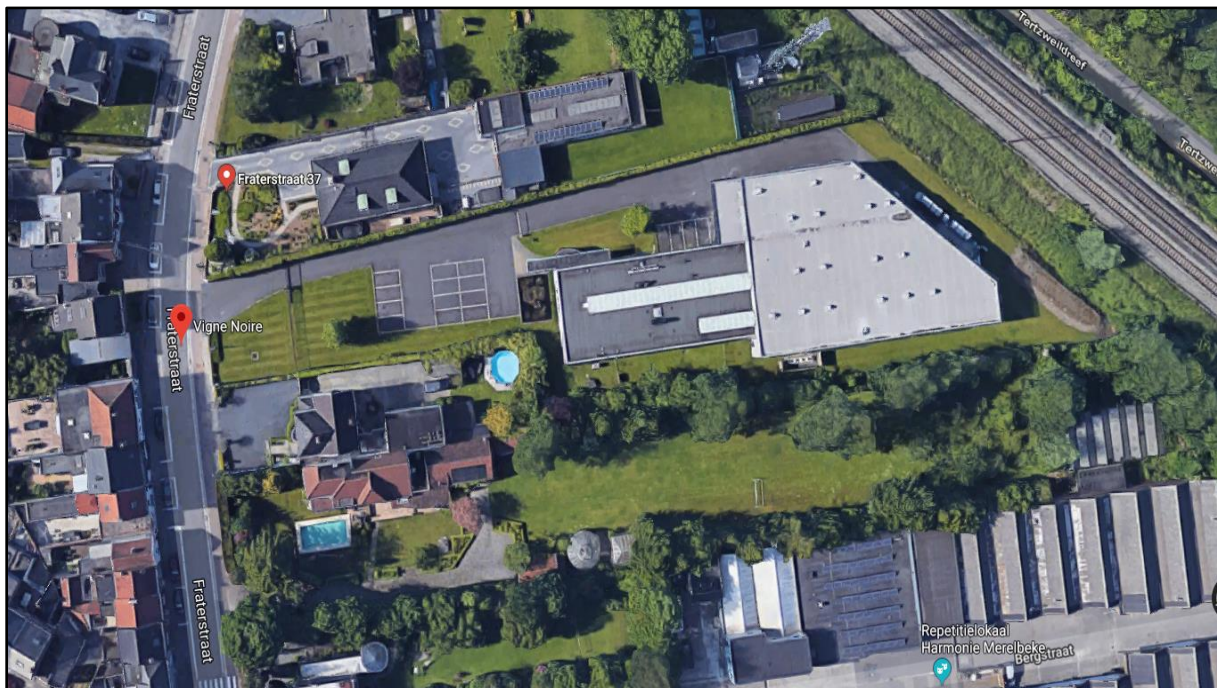
Het terrein heeft een totale grootte van 4794m² en bevindt zich aan Fraterstraat 37B in Merelbeke te Oost-Vlaanderen. Het volledige plangebied is in gebruik als bedrijventerrein: een toegangsweg, een kleine groenzone en een parking in de westelijke helft van het terrein; op de centrale en oostelijke zone van het plangebied bevindt zich een gebouw (727m²), een loods (1071m²), groenzones langs de perceelsgrenzen en het vervolg van de toegangsweg. De toegangsweg en parking hebben een totale grootte van ca. 1200m², de verschillende groenzones hebben een gezamenlijke oppervlakte van ca. 2000m². Op het plangebied is ook een hoogspanningscabine aanwezig. Het terrein is toegankelijk via de westelijke zijde langsheen de Fraterstraat en wordt verder aan de oostelijke zijde begrensd door de spoorwegverbinding Gent-Brussel. Ten noorden van het studiegebied situeert zich een kantoor met parking en loods. Ten zuiden kan een privé woning met tuin waargenomen worden.

Figuur 1 Zicht op de bestaande toestand van het plangebied (bron: initiatiefnemer).

Figuur 2 Zicht op het plangebied afgebeeld op de orthofoto 2018 (bron: geopunt.be).

Figuur 3 Bovenaanzicht op het plangebied (bron: <https://www.google.com/maps>).

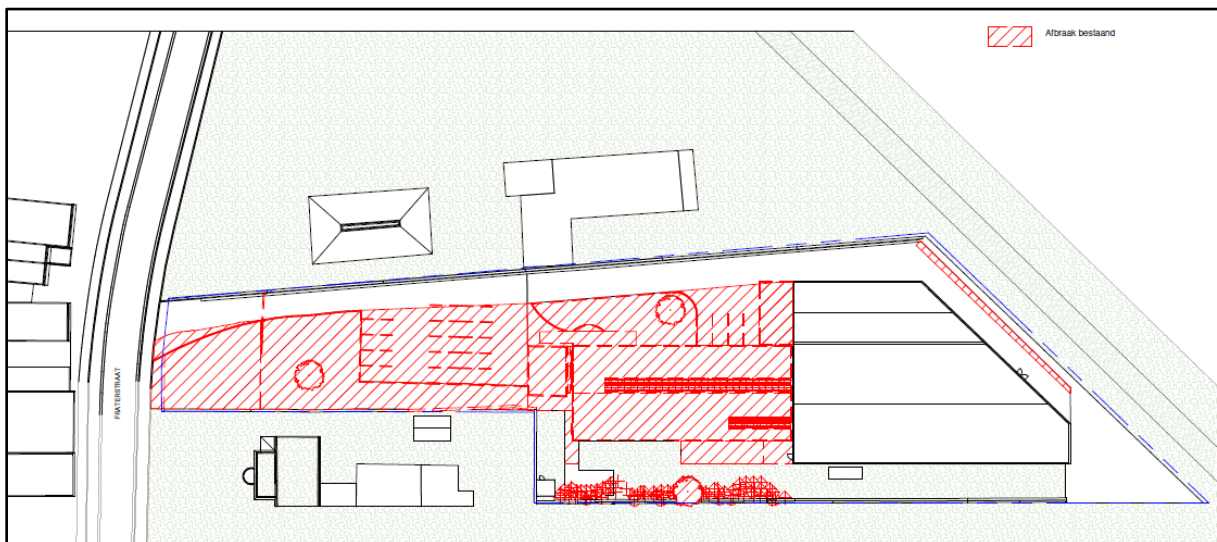
Figuur 4 Zicht op het plangebied vanuit Fraterstraat, naar het oosten gezien (bron: <https://www.google.com/maps>).

2.2. Geplande werken

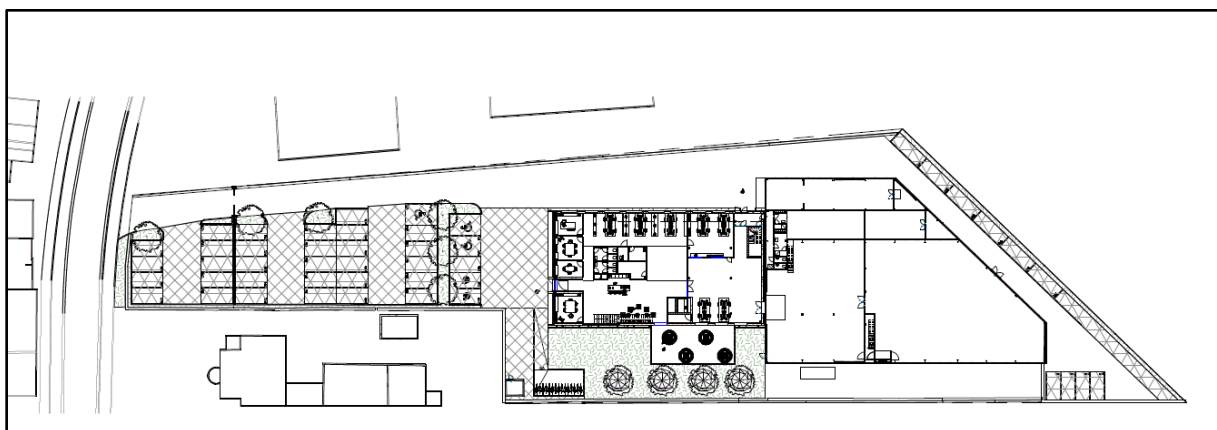
Het ontwerpplan is te vinden in de bijlage, een uitsnede wordt hieronder weergegeven.

Op het plangebied wordt een deel van de bestaande inrichting afgebroken en heraangelegd. De toegangsweg langs de noordzijde, de hoogspanningscabine en de loods in de oostelijke helft van het terrein, en een deel van de groenzone in het zuiden blijven behouden. In de westelijke helft van het studiegebied wordt de bestaande parking heraangelegd en uitgebreid tot 36 parkeerplaatsen, met daartussen enige groenaanleg. Centraal wordt het gebouw afgebroken en vervangen door een nieuwe kantoorruimte met een totale grootte van ca. 573m². Het geheel wordt gefundeerd op paalfunderingen en een vloerplaat. Bijkomend worden enkele nieuwe nutsleidingen en -voorzieningen aangelegd.

Ter hoogte van het gebouw zal het terrein tot een maximale diepte van ca. 40cm uitgegraven worden, met plaatselijk diepere, puntsgewijze en/of sleufvormige ingrepen voor de paalfunderingen en nutsvoorzieningen. De parking zal bestaan uit klinkerverharding waarvoor tot een maximale diepte van ca. 30cm uitgegraven zal worden.

Figuur 5 Uitsnede van de bestaande toestand met aanduiding van de afbraakzone (bron: initiatiefnemer).

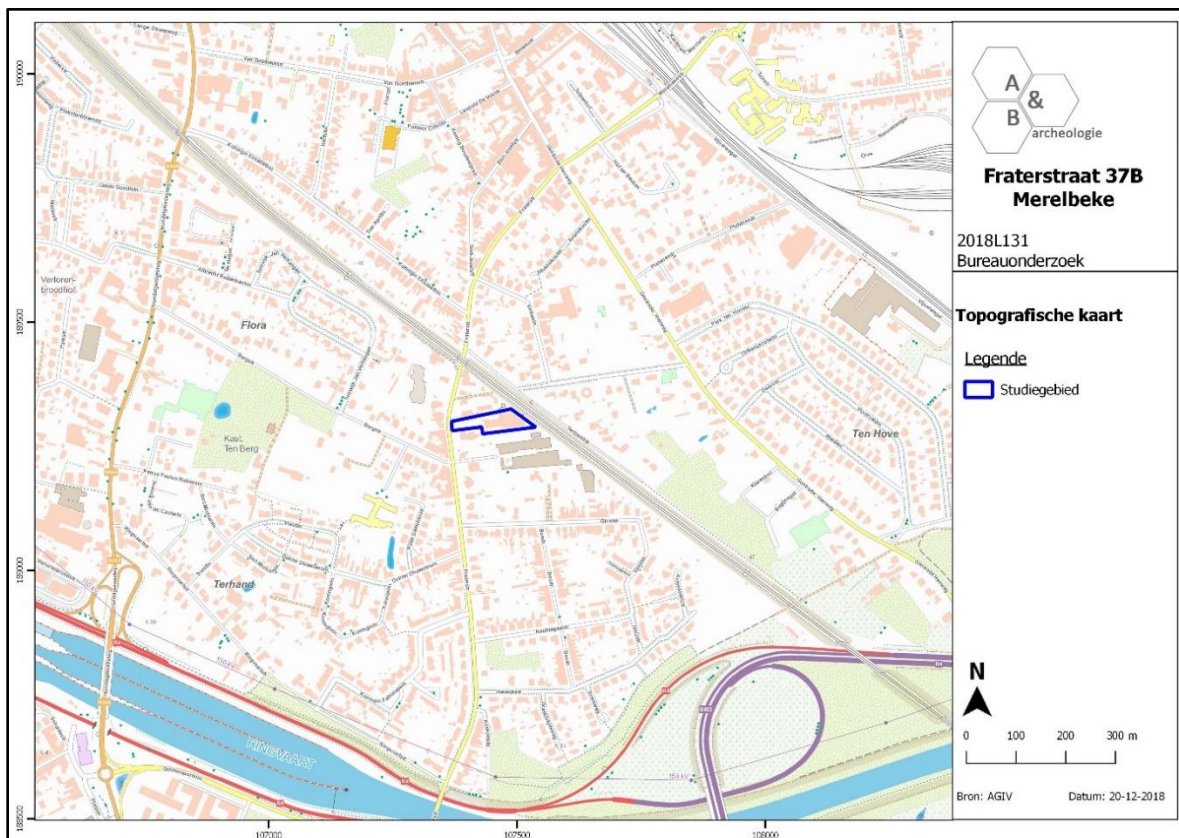
Figuur 6 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

2.3. Landschappelijke ligging

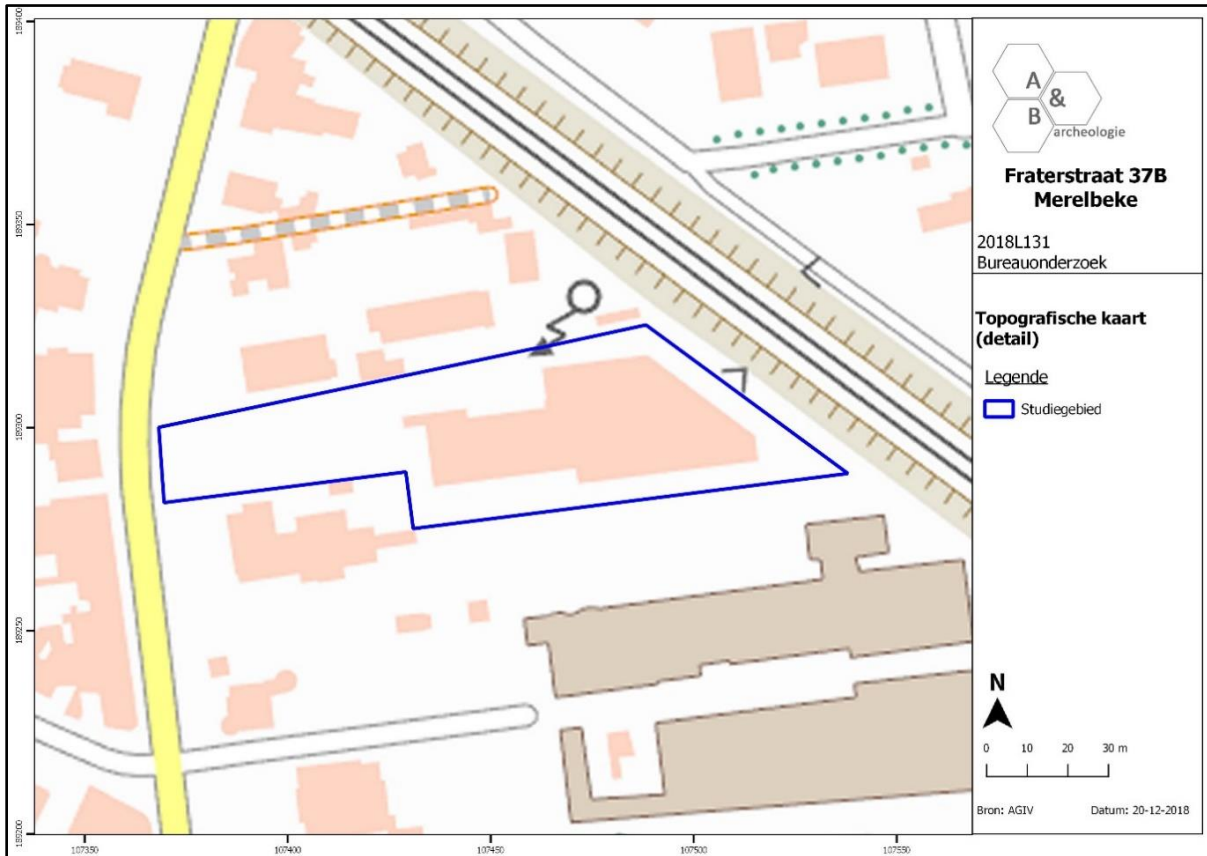
2.3.1. Topografische situering

Merelbeke is centraal gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen, ten zuiden van de stad Gent. De Schelde vormt de westelijke grens van de gemeente. Naast Merelbeke behoren ook Lemberge, Bottelare, Munte, Schelderode en Melsen tot de grotere fusiegemeente Merelbeke; deze deelgemeenten bevinden zich allen ten zuiden van de hoofdgemeente. De aangrenzende gemeenten van deelgemeente Merelbeke zijn Ledeborg en Gentbrugge in het noorden, Melle en Lemberge in het oosten, Bottelare en Schelderode in het zuiden, Zwijnaarde in het westen en Gent in het noordwesten. In het noorden wordt Merelbeke doorkruist door de E40 Gent-Brussel, de R4 ring rond Gent, de spoorlijnen Gent-Brussel en Gent-Mechelen, en de Ringvaart. Het noordelijke deel van Merelbeke is sterk verstedelijkt en sluit aan bij de agglomeratie rond Gent, naar het zuiden wordt het landschap meer open en krijgt het een landelijk karakter. Het plangebied is gelegen in het meer verstedelijkte noordelijke deel van de gemeente in de woonwijk 'Flora', net ten noorden van de R4 en ten zuiden van de spoorlijn Gent-Brussel. De Fraterstraat is een noordzuid georiënteerde weg die vanuit Merelbeke de Ringvaart doorkruist.

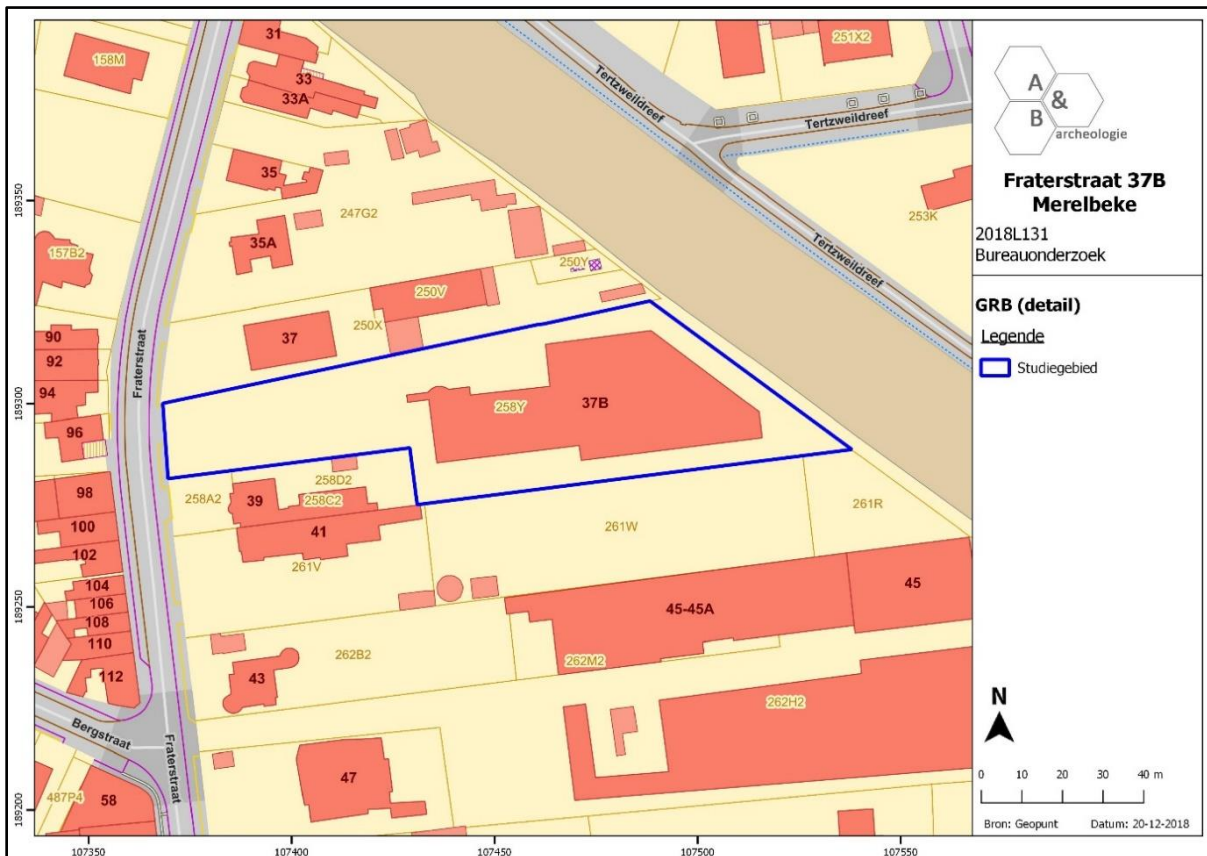
Op de bodemgebruikskaart van 2001 staat het plangebied bijna volledig aangeduid als 'Andere bebouwing' (rood). Enkel aan de oostelijke zijde wordt een klein stuk van het terrein aangeduid als 'Akkerland' (wit). Dit komt niet geheel overeen met het huidige gebruik.

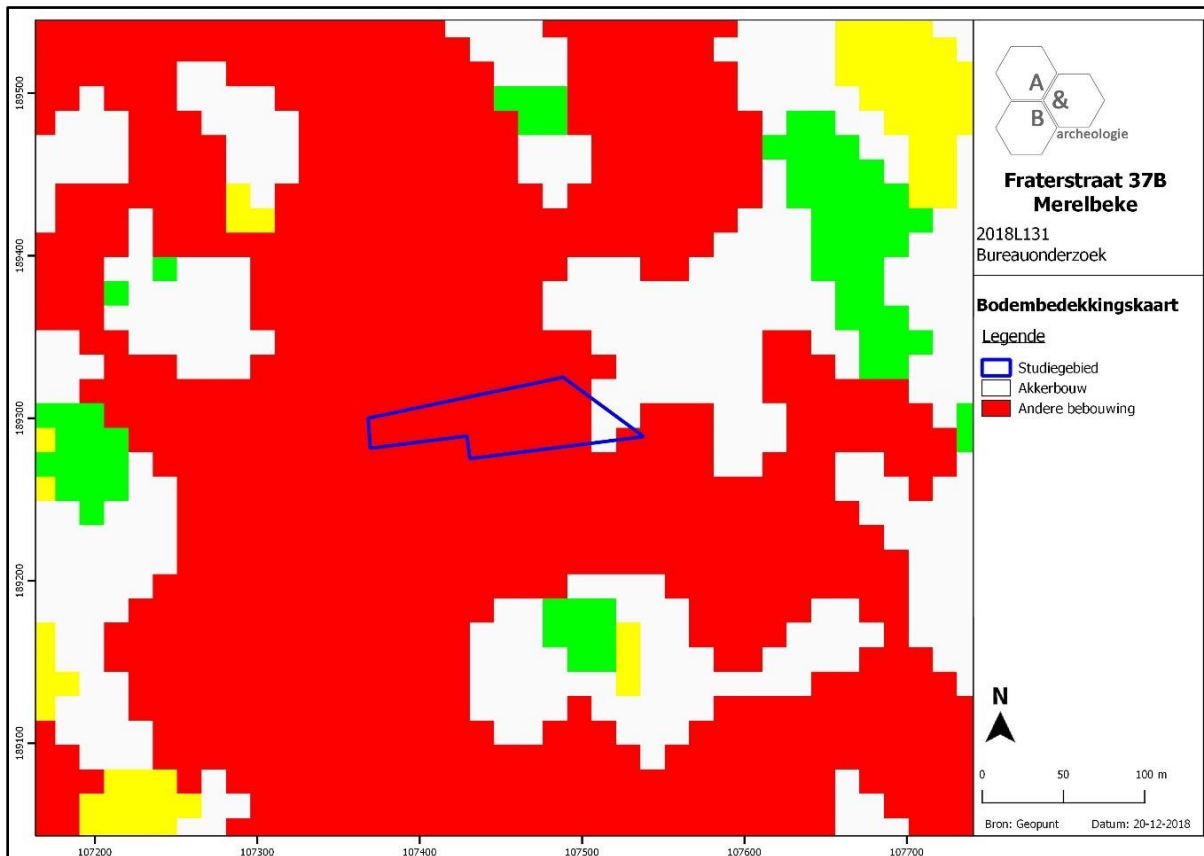
Figuur 7 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 8 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 9 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Zicht op de bodemgebruikkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

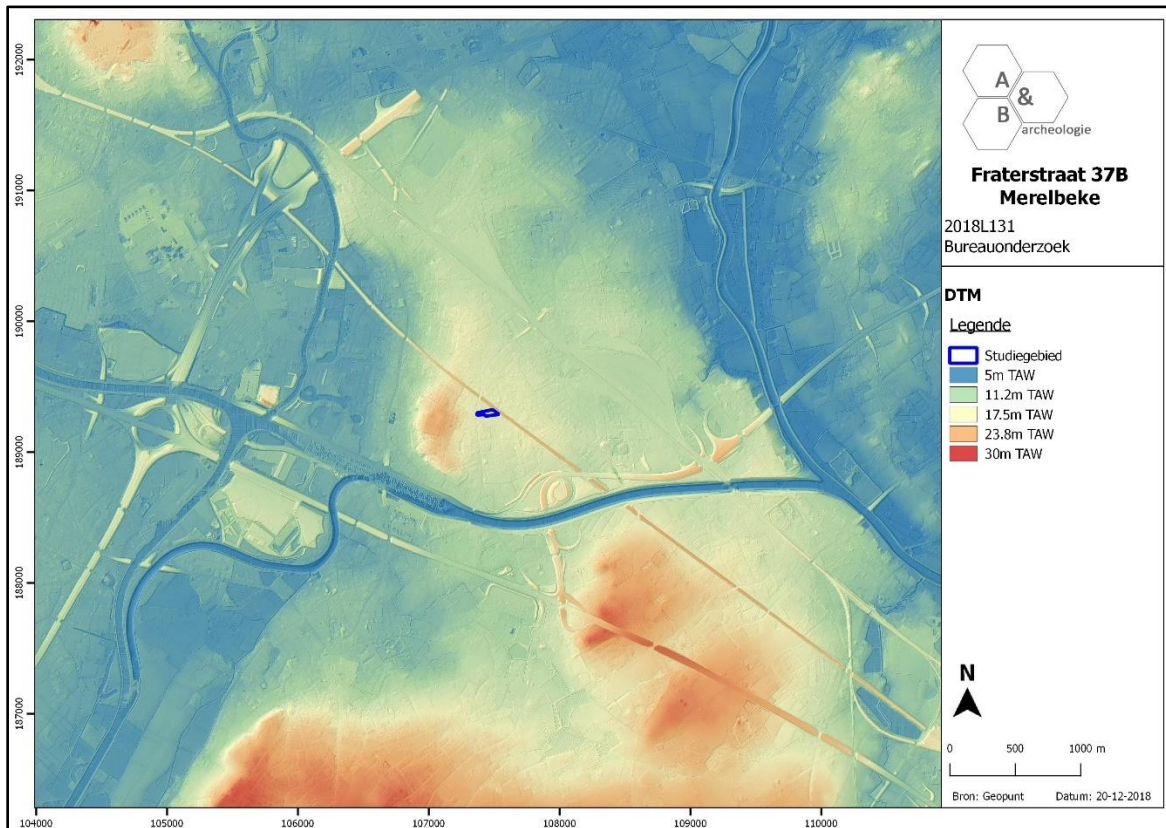
2.3.2. Landschappelijke situering

Merelbeke is gelegen aan de Boven-Schelde waarbij de rechteroever de westelijke gemeentegrens vormt. Kenmerkend voor het landschap is het nogal bruske hoogteverschil (circa 15 tot 20m) tussen de vlakke alluviale Scheldevallei en het variërend golvend reliëf, schommelend tussen 8 en 30m. De niet-alluviale gronden vertonen een grote bodemverscheidenheid variërend van zand tot zandleem. De vallei van de Schellebellebeek doorsnijdt het grondgebied van de gemeente middendoor van oost naar west. Ten noorden ervan is het reliëf licht golvend met de Keiberg als opvallendste heuvel (21m). Ten zuiden van de Schellebellebeek valt vooral de Resselaarberg (30m) sterk op waarvan de oude akkergronden oostwaarts aansluiten bij de Molenkouter en Oude Kouter, naar Lemberge toe.

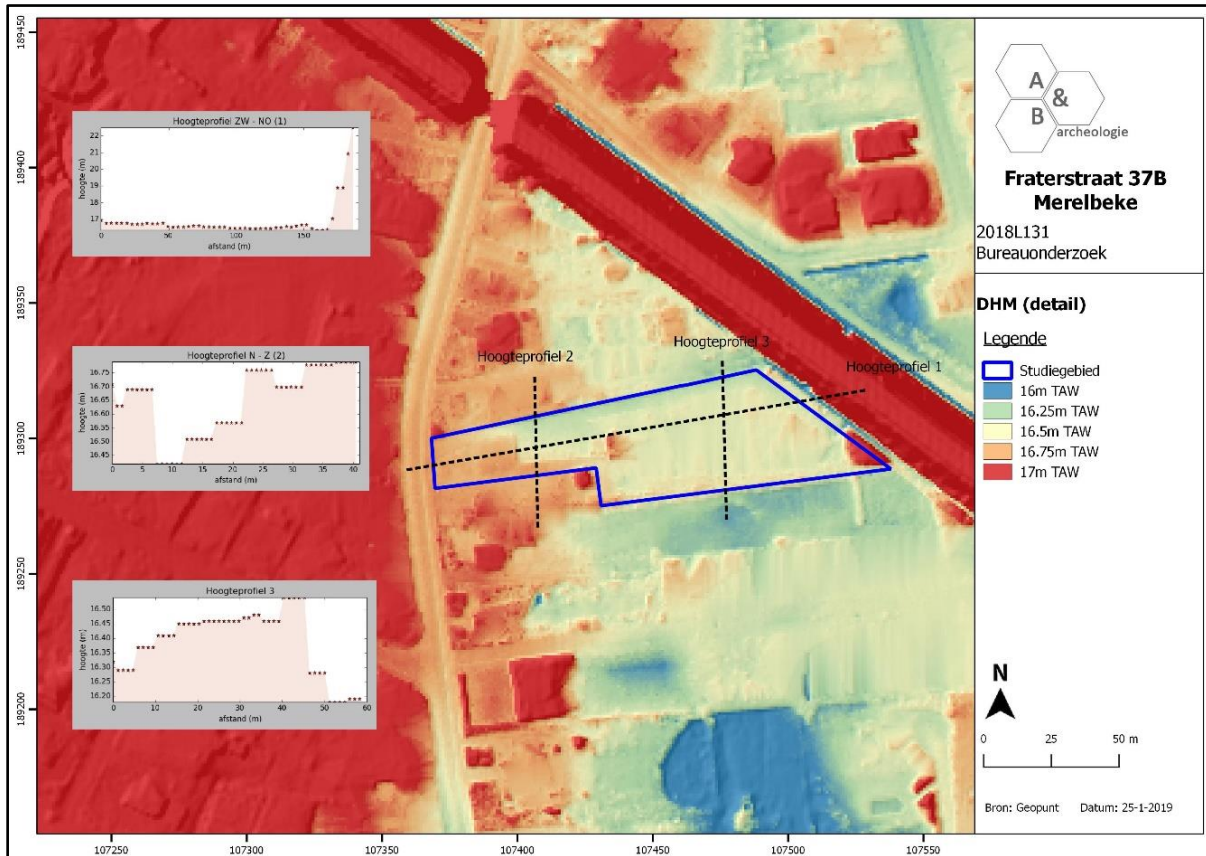
Het plangebied bevindt zich op de oostelijke flank van de uitloper van een kleine, noord-zuid georiënteerde heuvelrug. Deze situeert in een brede bocht van de natuurlijke loop van de Schelde, die ten westen van Merelbeke van zuid naar noord loopt om vervolgens met een ruime bocht naar het oosten en verder naar het zuiden zijn loop te vervolgen. Het plangebied is op ruime afstand van de Schelde en diens vallei gelegen. De Ringvaart, zo'n 750m ten zuiden van het plangebied, is een recent uitgraven waterweg zonder natuurlijke oorsprong, die de hierboven besproken Scheldebocht afsnijdt. Het terrein toont een licht dalend verloop van west (ca. +16,77m TAW) naar oost (+16,39m TAW), waarbij de westelijke zone duidelijk iets hoger is gelegen dan de rest van het terrein. De noord-zuid

doorsnede toont een eerder geaccidenteerd maaiveldniveau ten gevolge van de huidige inrichting van het terrein. De gronden ten westen van het plangebied zijn iets hoger gelegen, in tegenstelling tot de gronden in het zuiden en oosten (met uitzondering van de kunstmatige spoorwegberm).

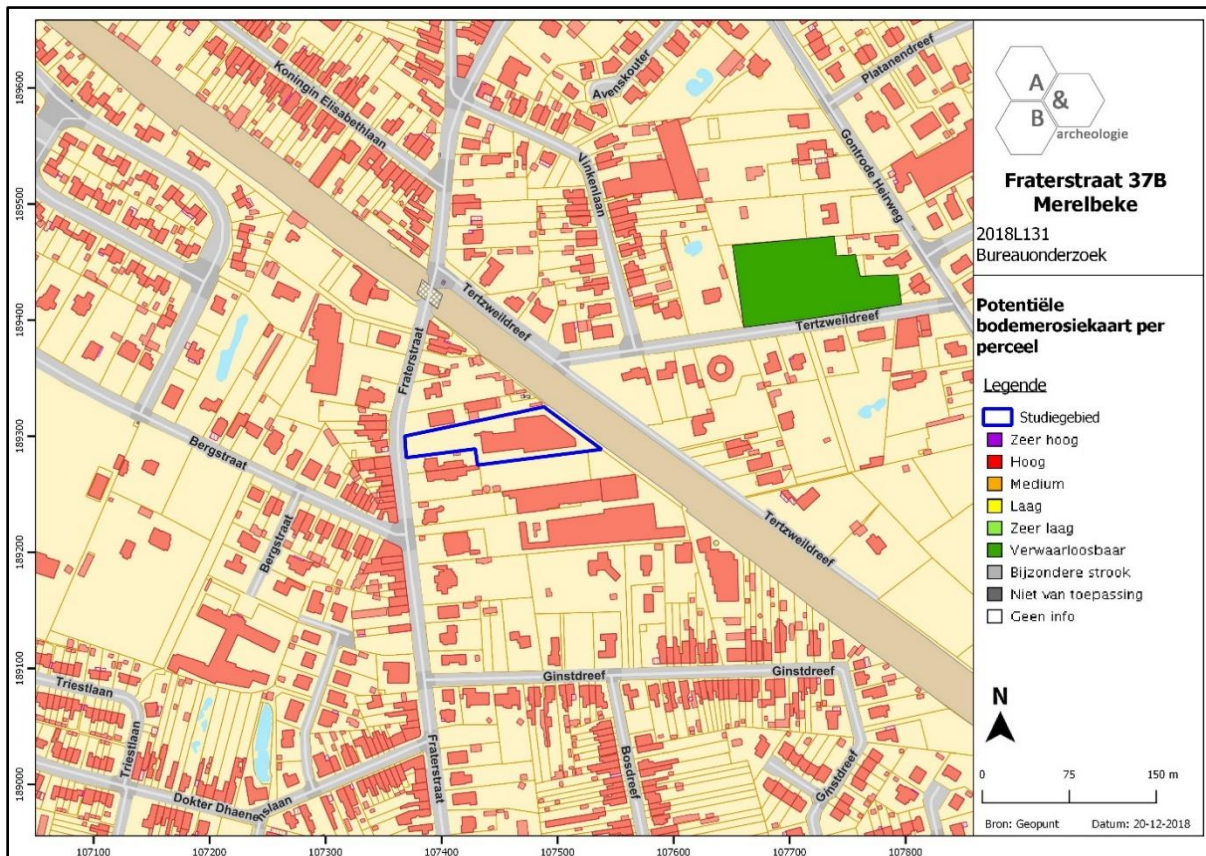
De bodemerosiekaart uit 2016 geeft aan dat er voor het plangebied geen info voorhanden is. De gekarteerde percelen in de omgeving kennen een verwaarloosbare tot lage erosiegraad.

Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

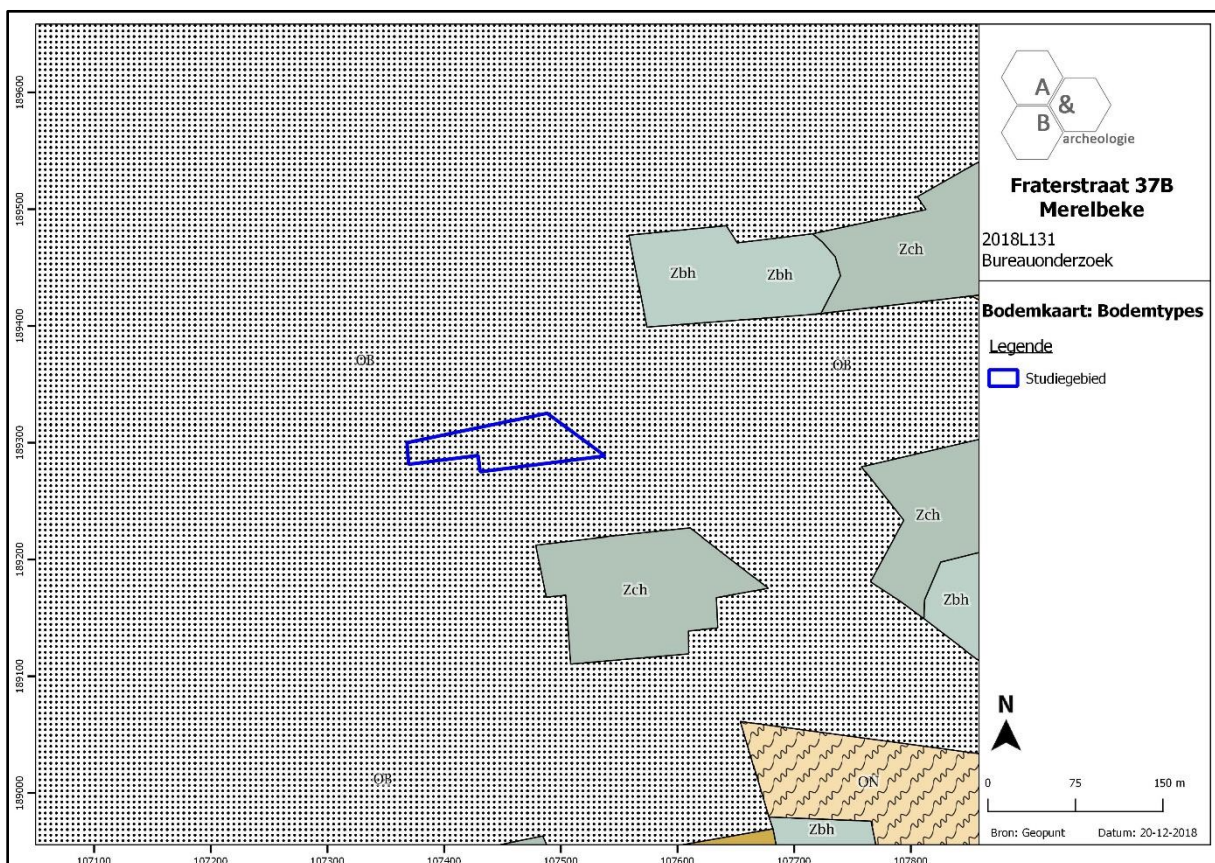
Figuur 13 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart wordt het plangebied gekarteerd als OB of bebouwde zone, waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel door menselijke ingrepen gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden) is. In de nabije omgeving zijn er wel een aantal bodemtypes die mogelijk gekoppeld kunnen worden aan het bodemprofiel ter hoogte van het studiegebied, waaronder **Zch** en **Zbh**.

Zch is een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. De donker bruingrijze bovengrond is goed humeus en 30-60cm dik. De Podzol B, 20-30cm dik, is verbrokkeld in harde concreties. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90cm. De waterhuishouding is goed in de winter, te droog in de zomer.

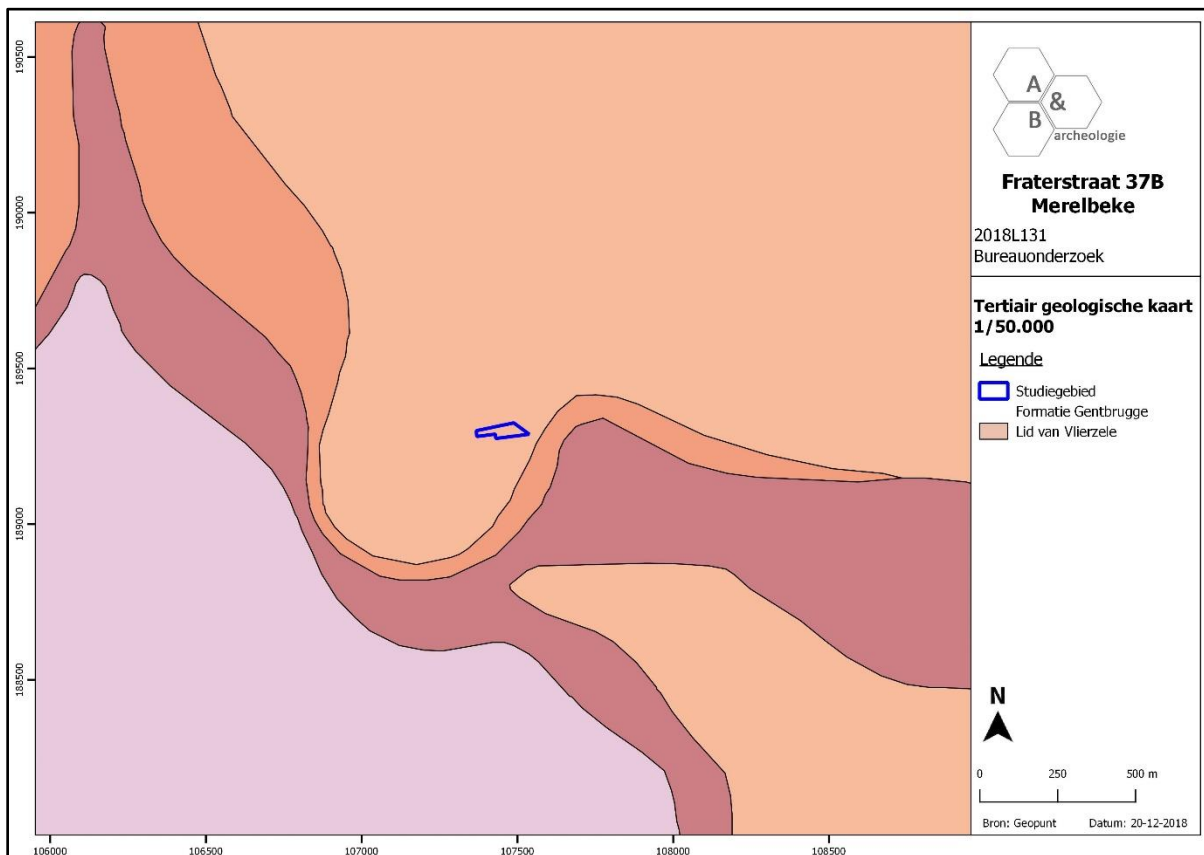
Zbh daarentegen is een droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. Dit zijn Postpodzolen met donker bruingrijze bouwvoor meestal 30-40cm dik en goed gehomogeniseerd. Onder de bouwvoor komen resten van de Podzol B voor. Tussen 90 en 140cm beginnen roestverschijnselen. De bodem is zeer droogtegevoelig.

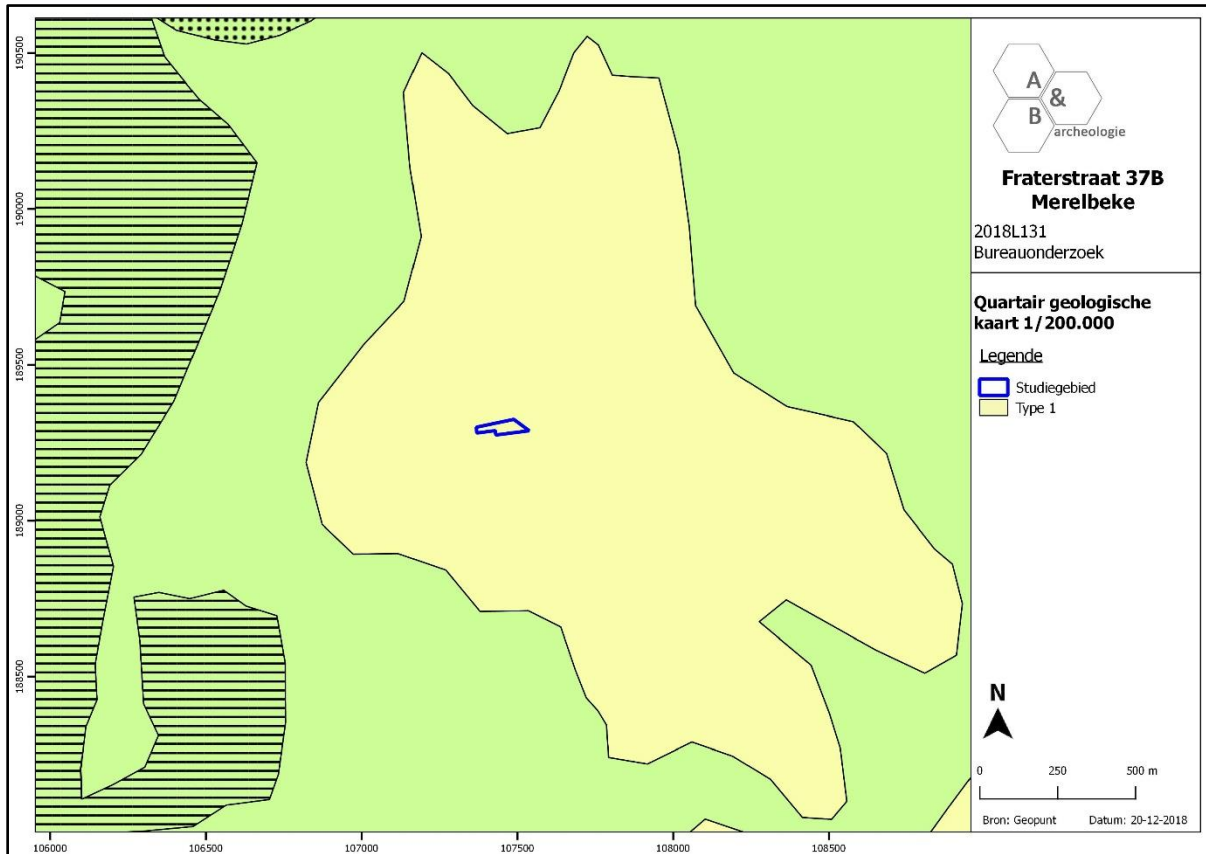
Figuur 14 Zicht op de bodemkaart (bron: geopunt.be).

2.3.4. Geologische situering

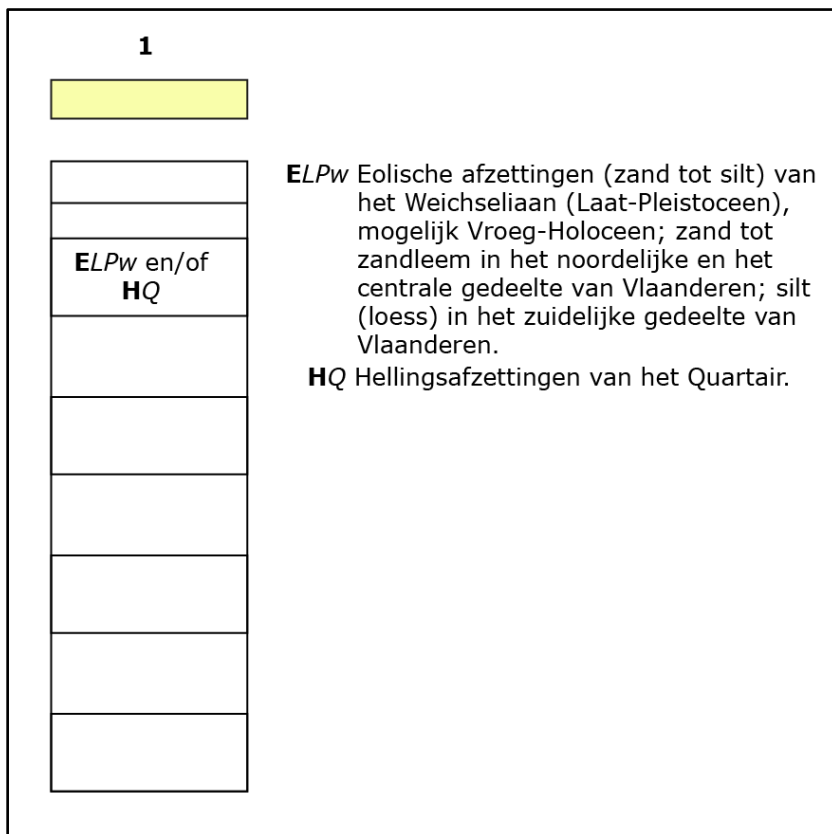
De Tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Gentbrugge, Lid van Vlierzele: groen tot grijsgroen fijn zand, soms kleihoudend, plaatselijk dunne zandsteenbankjes en glauconiethoudend. De Quartaire geologische kaart geeft aan dat er ter hoogte van het plangebied geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (1) voorkomen. De gronden worden getypeerd als type 1. De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 15 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

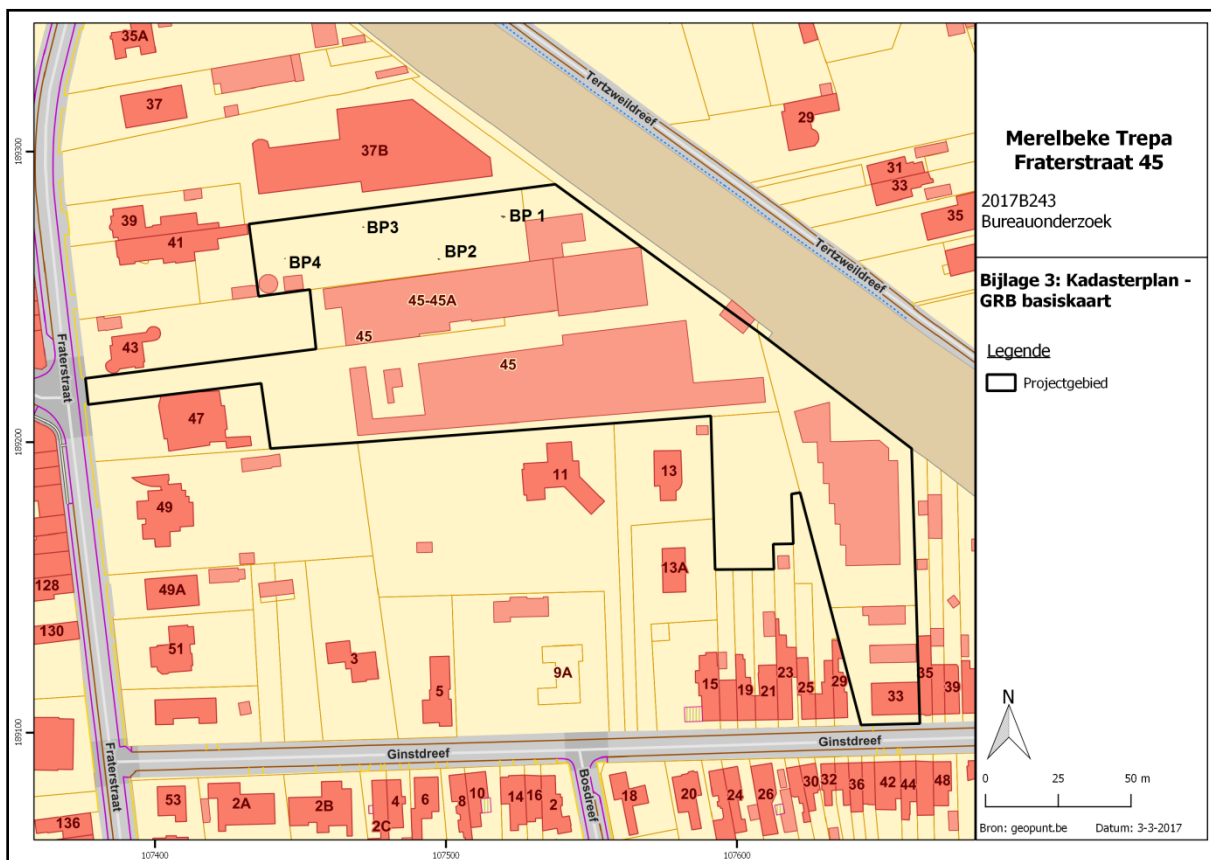
Figuur 16 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 17 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart type 1 (bron: geopunt.be).

2.3.5. Controleboringen

In maart 2017 werden er vier controleboringen door Acke en Bracke bvba uitgevoerd op perceel 261w, vlak ten zuiden van het huidige plangebied. Dit gebeurde in het kader van de opmaak van een archeologienota voor de locatie Merelbeke Fraterstraat 45, deze archeologienota werd bekrachtigd op 06/04/2017.⁶ In deze boringen kon vastgesteld worden dat enkel in het oostelijke deel bij boorpunt 1 de bodem enigszins onverstord was. Het archeologisch vlak kon hier vastgelegd worden op ongeveer 60 tot 65cm onder het huidige maaiveld. Bovenop de moederbodem was nog een deel teelaarde aanwezig, die op zijn beurt afgedekt wordt door een 40cm dik verstoord pakket. De andere drie boringen vertoonden een gelijkaardig beeld van opeenvolgende verstoorde lagen tot minstens 120cm diep. Aangezien de moederbodem bij boorpunt 1 reeds aangetroffen werd op een diepte van ca. 60 tot 65cm, wijst dit op een sterke verstoring van het bodemarchief en bijgevolg het mogelijke archeologische erfgoed op perceel 261w.

Figuur 18 Aanduiding van de geplaatste controleboringen (BP1 tem BP4) op perceel 261w (bron: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559>).

⁶ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559>

Figuur 19 Zicht op het oostelijke boorpunt (BP1) met een normale bodemopbouw. Het archeologisch vlak bevindt zich op ca. 60 tot 65cm diep (bron: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559>).

Figuur 20 Zicht op boorpunt 2 met een sterk verstoorde bodemopbouw. De andere boorpunten 3 en 4 zijn gelijkaardig aan deze boring (bron: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559>).

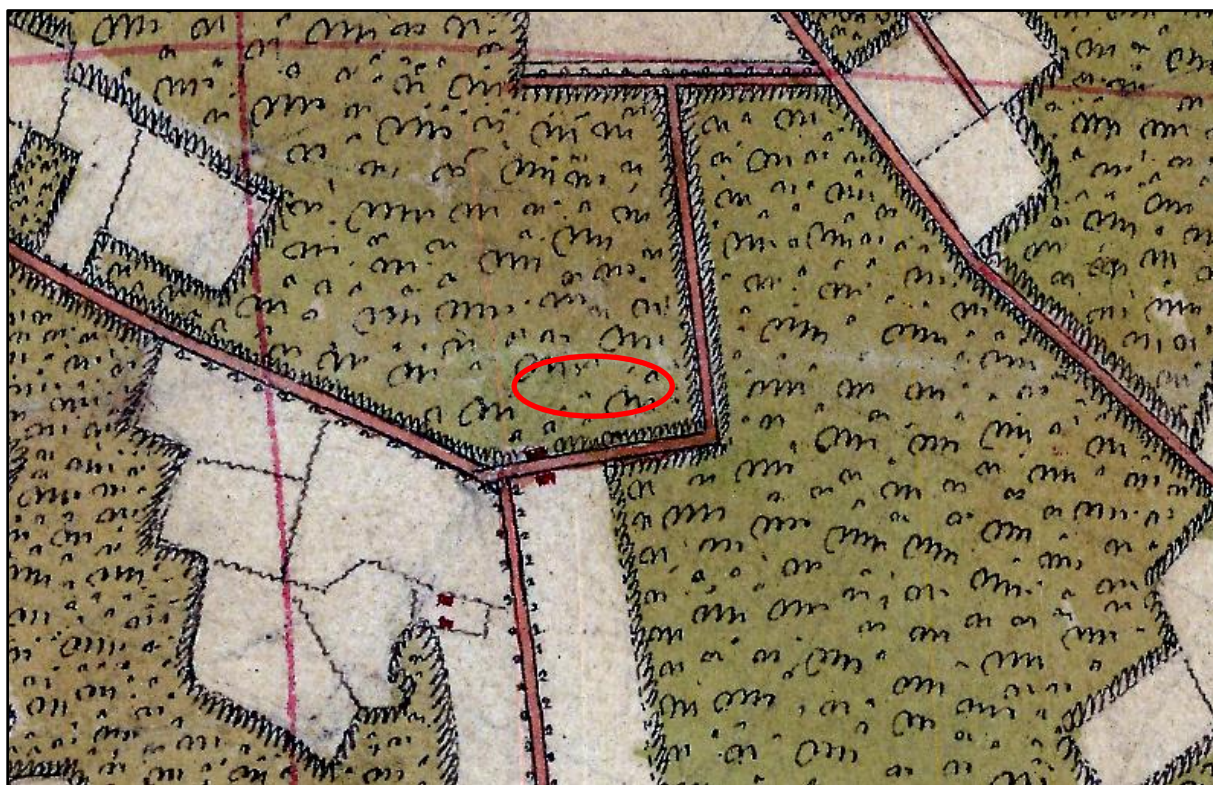
2.4. Historische situering⁷

De oudste vermelding "Merlebeke" dateert van 1101. De heerlijkheid Merelbeke hoorde van de 12de tot de 14de eeuw toe aan de familie Van Merelbeke, nadien tot de 17de eeuw bezit van Van der Cameren, tot 1740 van Triëst, daarna van Damarin en tenslotte van Van den Bogaerde. Merelbeke maakte oorspronkelijk deel uit van het graafschap Aalst, maar bleef ook nauwe banden vertonen met de Gentse Sint-Pietersabdij van wie verscheidene heerlijkheden in leen werden gehouden. Al in de 16de eeuw was het vrij sterk beboste Merelbeke vooral rijk aan buitenplaatsen. In de 19de eeuw nam het aantal zomerverblijven van voornamelijk Gentenaars in aantal nog toe. Bebossing bleef vrijwel uitsluitend bewaard in nog bestaande kasteelparken. Afgezien van verspreide bewoning was een grote woonkern waarschijnlijk al sinds de vroege middeleeuwen gesitueerd nabij de dries van de Kerkstraat en ten zuiden ervan op de wijk "de cleye" tussen de Gaverse- en Hundelgemsesteenweg. Volledig excentrisch ten westen daarvan, midden de Scheldemeersen lag de dorpskerk die in 1108 werd verheven tot parochiekerk onder het patronaat van de Gentse Sint-Pietersabdij. In 1870 volgde de bouw van een nieuwe parochiekerk op de hoger gelegen Potaardeberg aan de Hundelgemsesteenweg. De omgeving van het nieuw aangelegde kerkplein evolueerde tot een verstedelijkte dorpskern met lintbouw aan de Hundelgemsesteenweg. Verder is de bebouwing aan deze as vooral geconcentreerd in het noorden dat trouwens morfologisch vergroeid is met Gent (Ledeberg en Gentbrugge). Als gevolg van de expansie van de Gentse bloementeel sinds midden 19de eeuw, vestigen zich vanaf circa 1870 nieuwe en uit Gent overgeplaatste bloemisterijbedrijven aan de oude verkeerswegen (Hundelgemsesteenweg, Gontrode Heirweg, Fraterstraat) in het noorden van de gemeente. De Gontrode Heirweg of vroegere Rodtschen Heirweg was voorheen een belangrijke verkeersader van Gent over Melle naar het zuiden van Vlaanderen. Deze oude verbindingsweg doorsnijdt Melle in de lengte, vrijwel parallel aan de vroegere Brusselse heirweg naast de Schelde. De oudste landbouwuitbatingen van Melle waren ingeplant in de buurt van beide oude verkeersaders. Voor het overige bestond het oude wegennet uit onderlinge verbindingswegen tussen de vroegste landbouwexploitaties of van deze laatste naar de Schelde. De uitbouw van het vormingsstation van Merelbeke dat in feite grotendeels ligt op de grondgebieden Gent (Gentbrugge) en Melle, droeg door zijn goede tewerkstellingsmogelijkheden ook bij tot het ontstaan van de dichtbevolkte noordelijke woonwijk Flora (vooral na de Eerste Wereldoorlog). De brede strook ten oosten van de Hundelgemsesteenweg, tussen de spoorlijn Gent-Brussel enerzijds en de autosnelweg Gent-Brussel anderzijds, verkreeg vanaf de jaren 1920 door systematische verkavelingen, zijn typisch karakter van villawijk. De station- en Florawijk werden in 1944 voor 80 % vernield door twee bombardementen van de geallieerden gericht op de spoorwegknooppunten. De wijk werd herbouwd en verkreeg in 1954 een eigen parochiekerk. De weinig overgebleven vrije terreinen werden in de laatste decennia door nieuwe woonwijken opgeslorpt. Het meer landelijk gebleven zuidelijk deel van de gemeente wordt sinds de jaren 1960 ook meer vrijgegeven voor nieuwe woonwijken en villabouw. De al lang bestaande afzonderlijke wijk Kwenenbos kreeg al in 1957 zijn eigen Sint-Hendrikskerk.

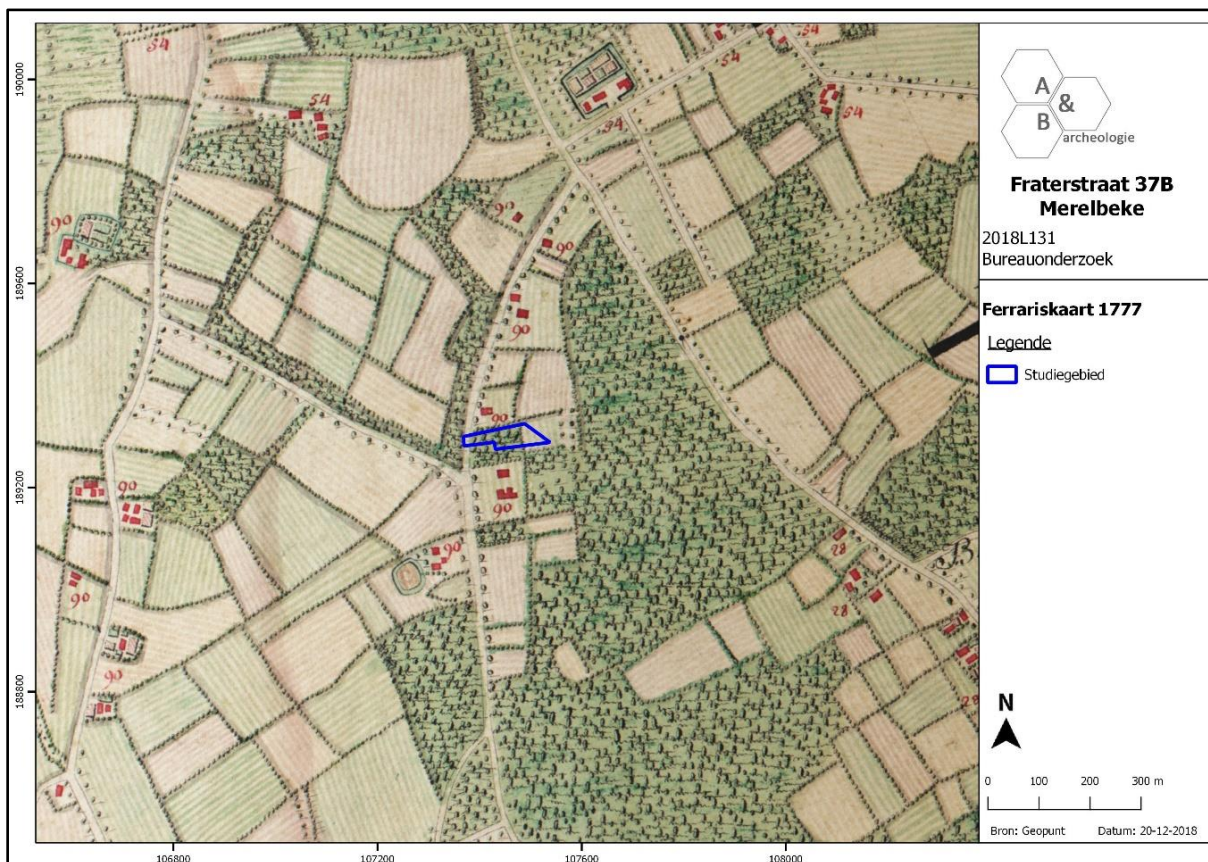
⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Merelbeke* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121356> (geraadpleegd op 3 januari 2019)

De typische nijverheden gebonden aan de aanwezigheid van de Schelde (onder andere de steenbakkerij) en ook de industriële vestigingen die sinds de tweede helft van de 19de eeuw met de groei tot stedelijke agglomeratie gepaard gingen, bleven niet bewaard. De bloemisterij bleef de typische economische activiteit in de gemeente.

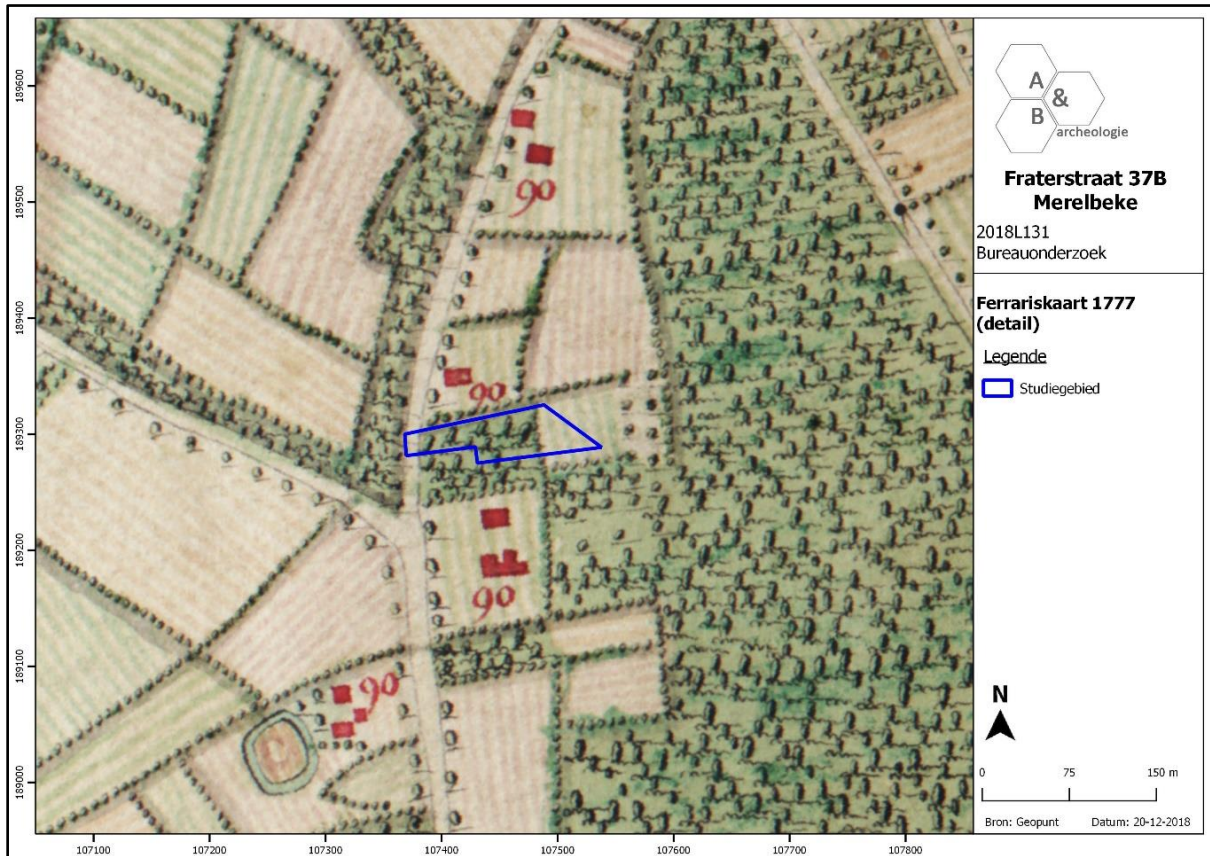
Meer concrete informatie over het plangebied kan afgeleid worden via cartografische bronnen. De oudste kaart die geraadpleegd kan worden betreft de Villaretkaart uit 1745-1748. Het plangebied is te situeren ter hoogte van een bos. De Fraterstraat is reeds afgebeeld, maar ter hoogte van het plangebied kent deze een ander verloop dan heden: ten zuiden van het plangebied, op het kruispunt met de Bergstraat, maakt de Fraterstraat een hoek van 90 graden om verder naar het oosten te lopen, om daar dan met een bocht van 90 graden opnieuw noordwaarts te lopen. Op alle jongere kaarten, waaronder de Ferrariskaart uit ca. 1777, is de huidige loop van de Fraterstraat reeds aanwezig. Het is onduidelijk of de voorstelling op de Villaretkaart dan foutief is, of dat er in het derde kwart van de 18de eeuw een rechte trekking van de weg gebeurde, waarbij het bos deels werd gerooid. In ieder geval is het plangebied midden 18de eeuw te situeren in een bosrijke omgeving en was het niet bebouwd. Het bosareaal in de omgeving is op de Ferrariskaart aanzienlijk afgenomen, wel is het westelijke en centrale deel van het plangebied nog weergegeven als bos, het oostelijke deel is in gebruik als landbouwgrond. Langsheen de Fraterstraat wordt verspreide bebouwing weergegeven, onder meer net ten noorden en ten zuiden van het plangebied. Deze gebouwen zijn ook op de 19de-eeuwse kaarten te zien. Ten zuidwesten van het plangebied wordt aan de overzijde van de Fraterstraat een site met walgracht aangeduid, met ten oosten ervan enkele gebouvvolumes. Op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) is deze site met walgracht ook weergegeven en wordt de omgeving benoemd met als de wijk 'Heywyk'. Het plangebied is onbebouwd, maar in de oostelijke helft is een merkwaardig U-vormig perceel aangeduid, dat ook verder doorloopt naar het zuiden. De Fraterstraat wordt omschreven als de Chemin Nr. 11. De topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) vertoont een gelijkaardige (doch minder gedetailleerde) situatie als de Atlas der Buurtwegen. Wederom is het U-vormig perceel weergegeven, het staat aangegeven als 'bebost'. Vermoedelijk was het een iets bredere, beboste perceelsgrens, als afsluiting van een perceel landbouwgrond. De site met walgracht ten zuidwesten van het studiegebied wordt op deze kaart als de hoeve 'Vassenkasteel' benoemd. De Poppkaart (1842-1879) toont een uitgebreidere percelering, met eveneens de aanduiding van het U-vormig perceel. Het terrein is nog steeds onbebouwd. Op de topografische kaarten van de tweede helft van de 19de eeuw en begin 20ste eeuw is het terrein nog steeds onbebouwd. Op de kaart van 1910 wordt de spoorweg die het plangebied in het oosten begrenst voor het eerst weergegeven. Op de kaart van 1937 zijn ten zuiden van het plangebied enkele gebouwen afgebeeld, die zich mogelijk ook in het zuidelijke centrale deel van het plangebied bevonden. Rekening houdend met de historische beschrijving zoals hierboven geschetst, zijn dit waarschijnlijk serres. Op de luchtfoto van 1971 lijkt het grootste deel van het plangebied bebouwd met serres, die zich ook verder naar het zuiden uitstrekken. Dit is duidelijker te zien op de luchtfoto van 1979-1990; de serres hebben zich nog uitgebreid op het plangebied, in de westelijke helft zijn een gebouwtje en verhardingen aanwezig. Eind 20ste eeuw moet de site een totale transformatie hebben ondergaan, want op de luchtfoto van 2000-2003 zijn geen serres meer te zien en is reeds een deel van de huidige inrichting aanwezig. In 2012 vinden er opnieuw grootschalige werken plaats en krijgt het terrein zijn huidige uitzicht.

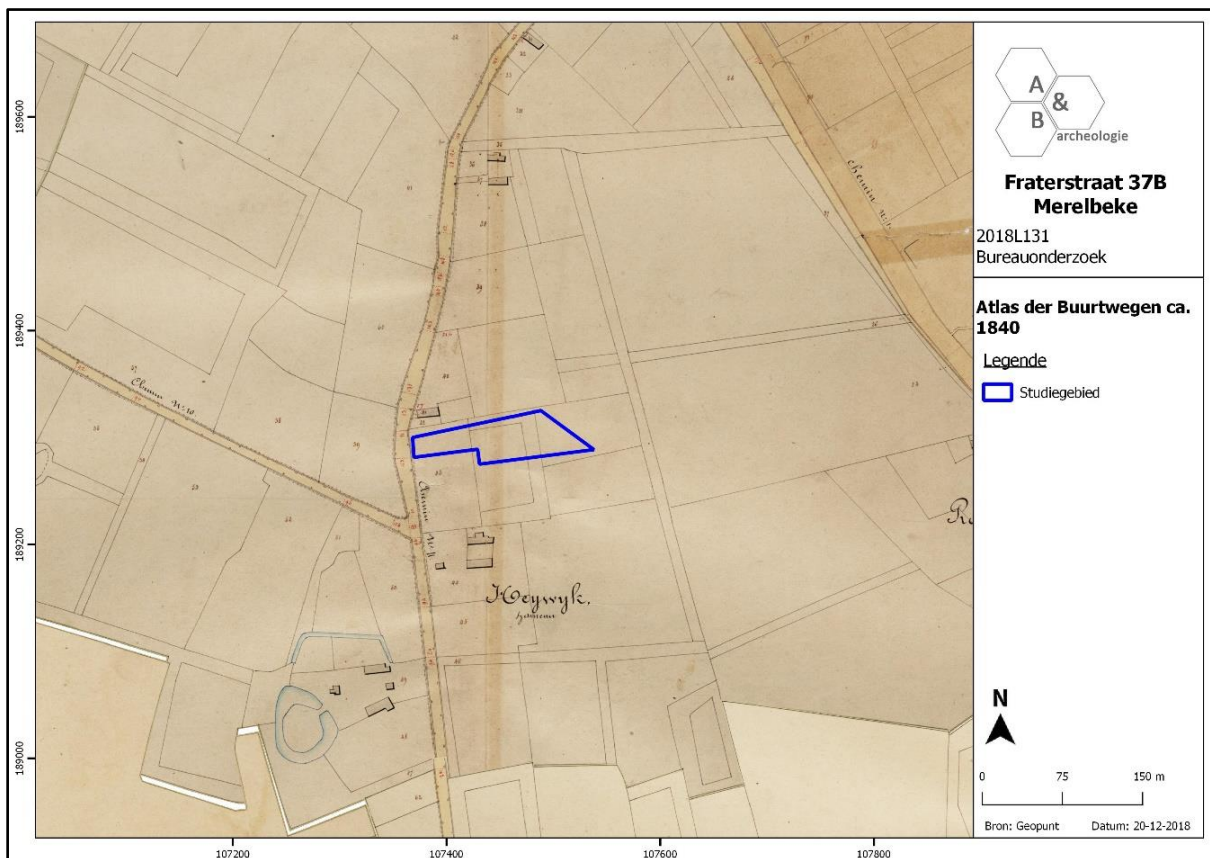
Figuur 21 Uitsnede uit de Villaretkaart (1745-1748) met benaderende aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).

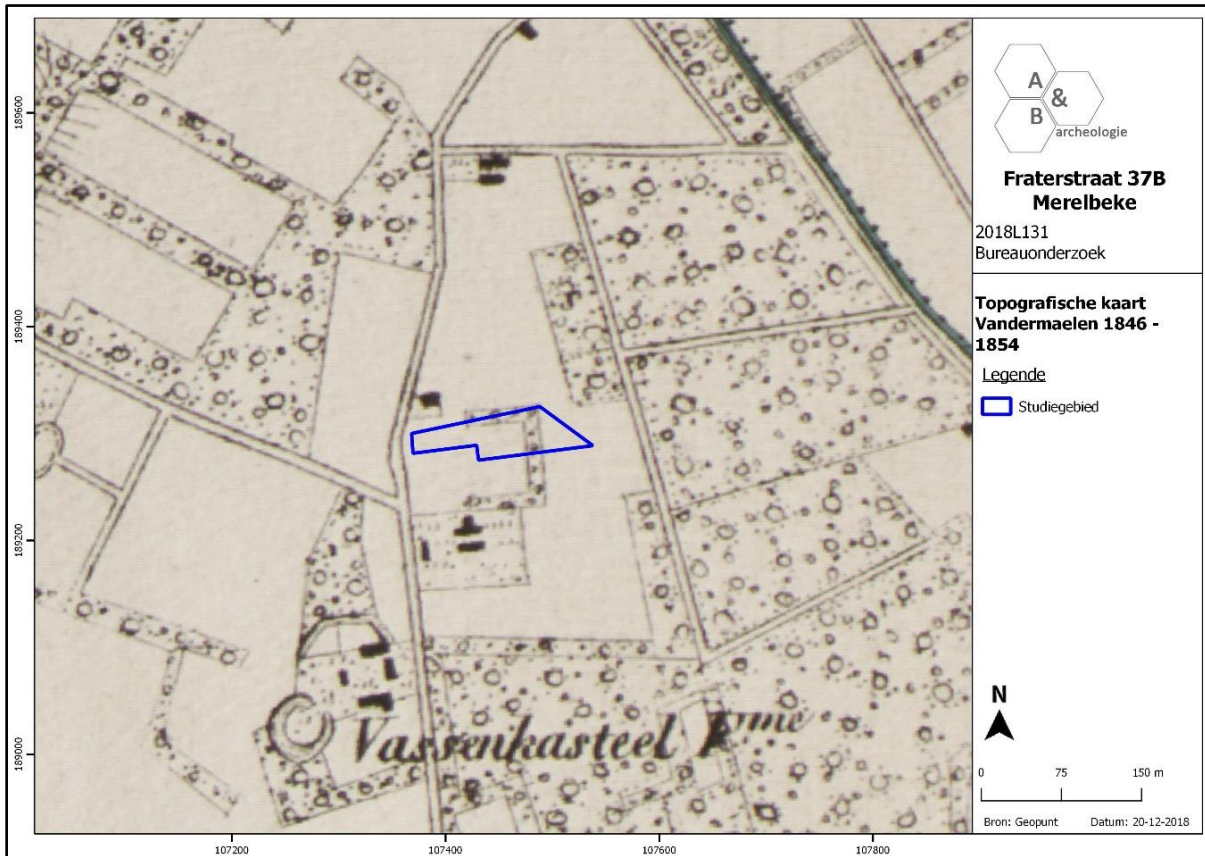
Figuur 22 Uitsnede uit de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).

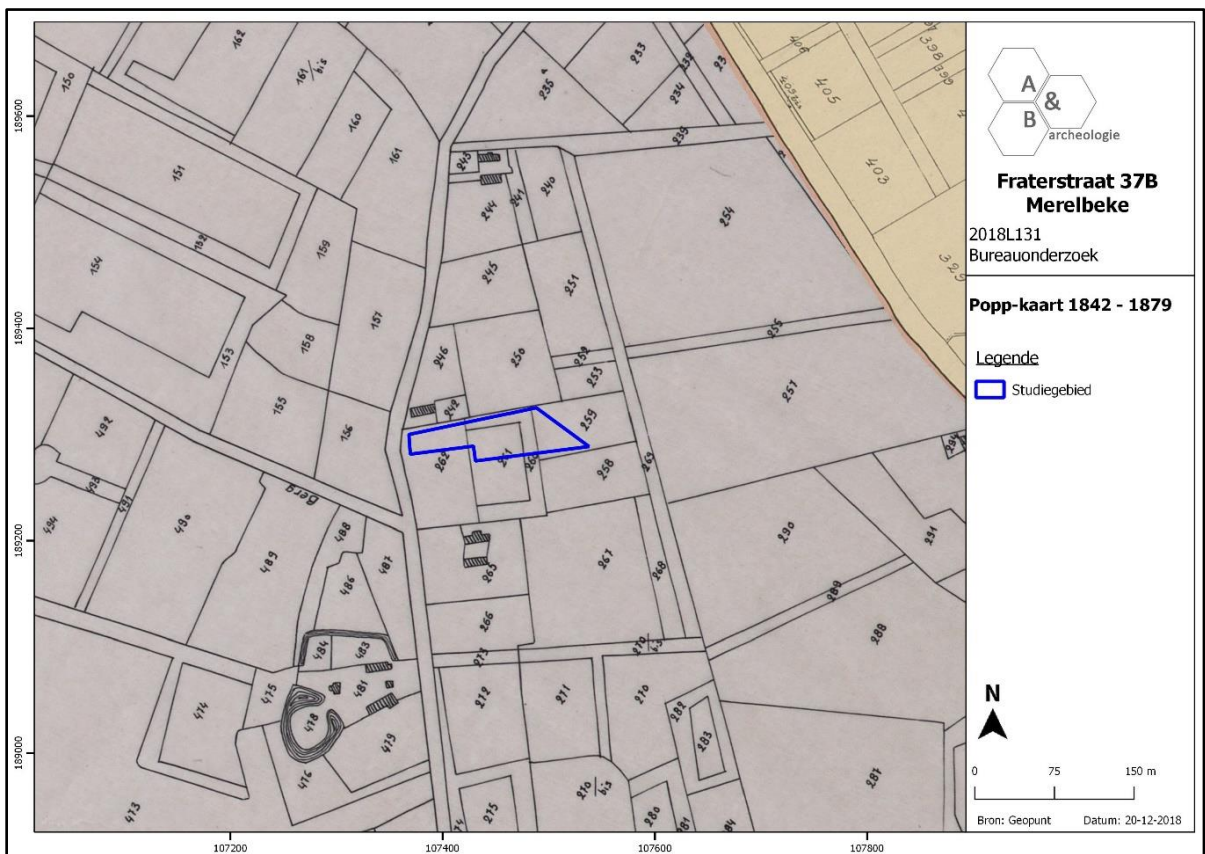
Figuur 23 Gedetailleerde uitsnede van de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).

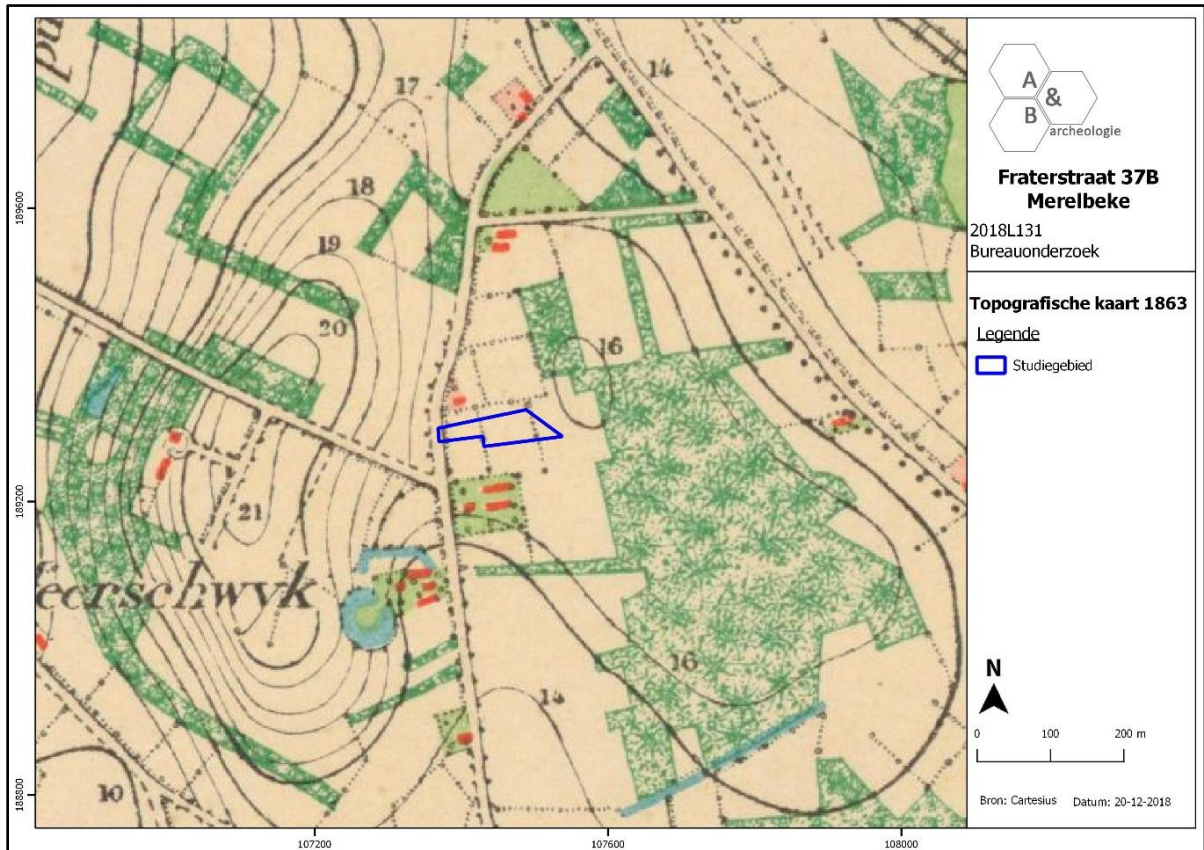
Figuur 24 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).

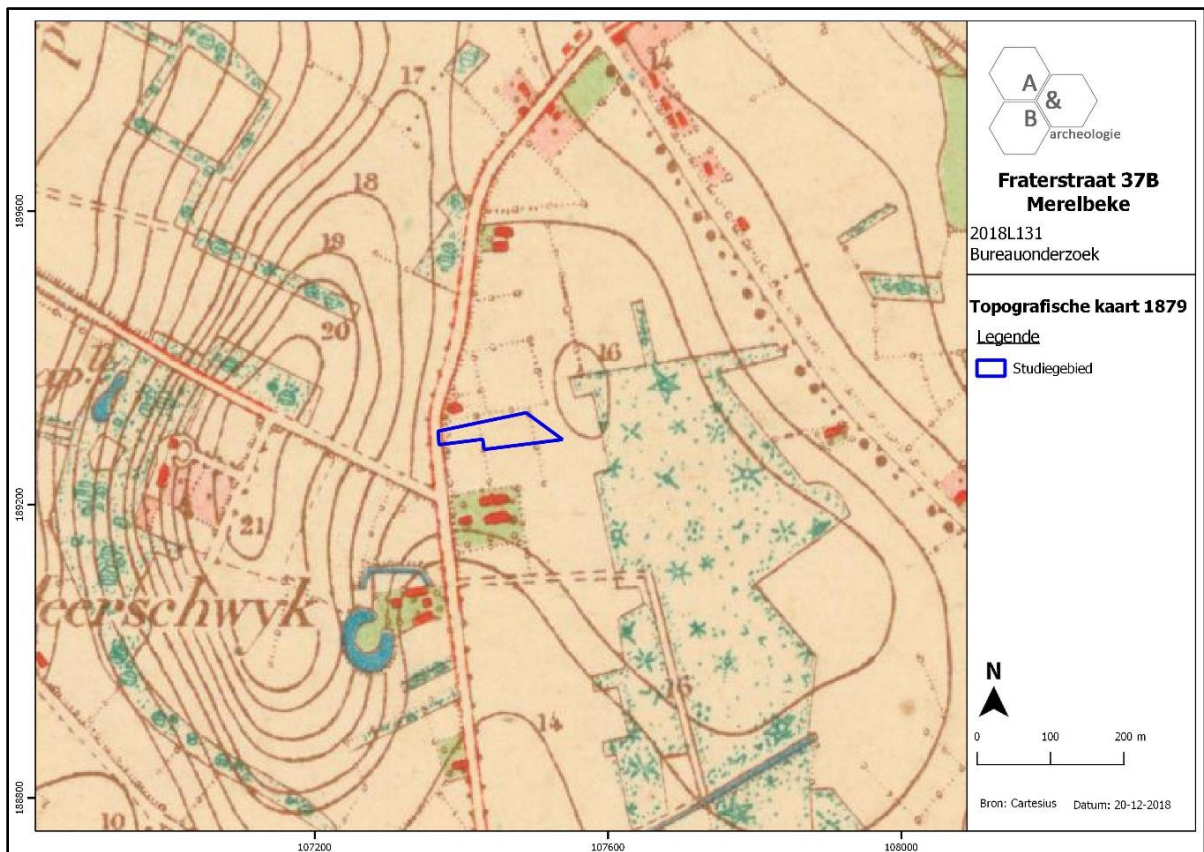
Figuur 25 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (bron: geopunt.be).

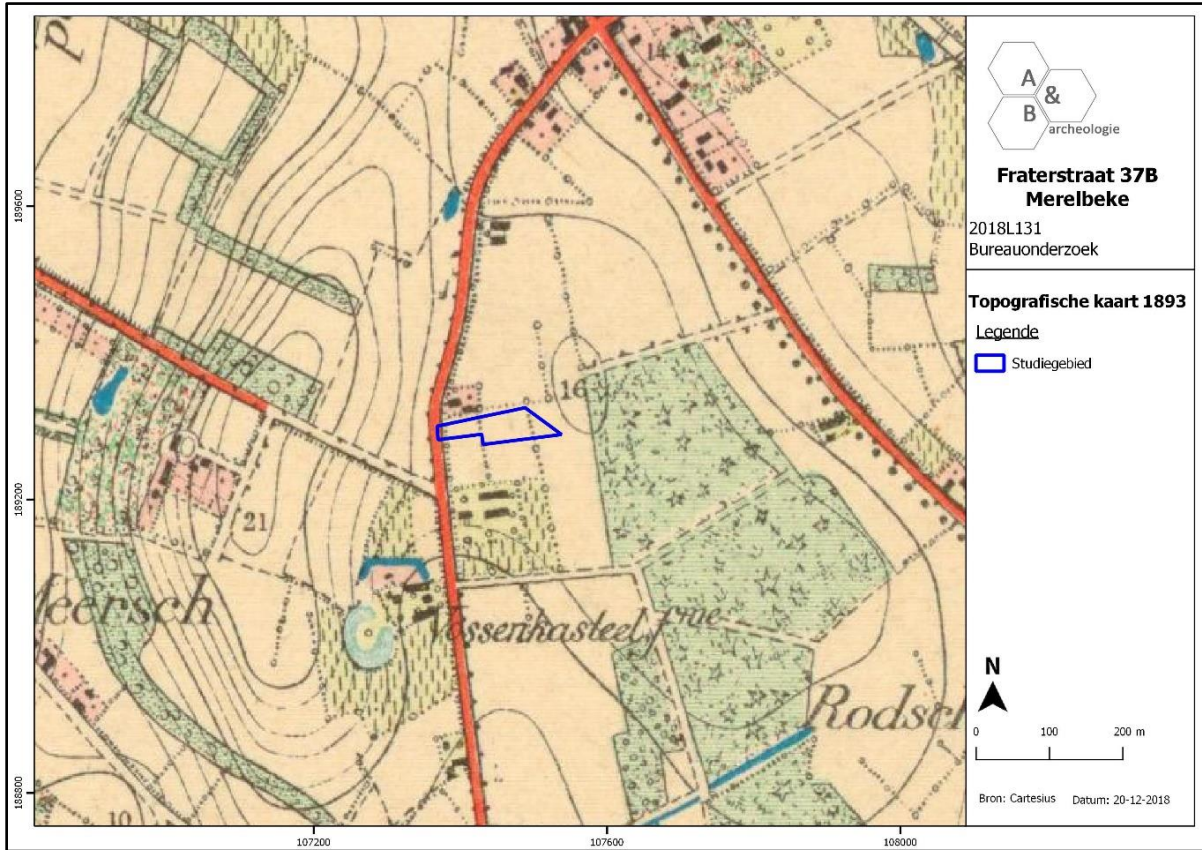
Figuur 26 Uitsnede uit de Poppkaart (1842-1879) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).

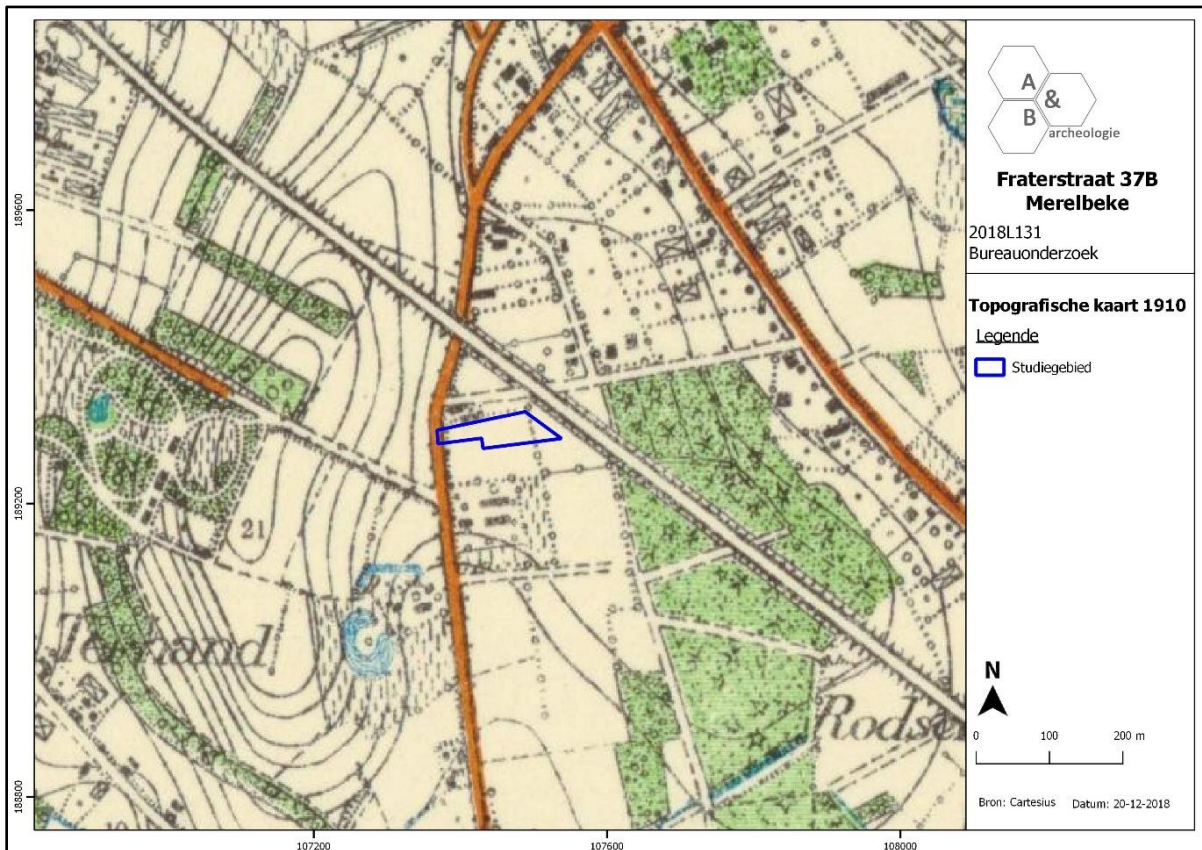
Figuur 27 Uitsnede uit de topografische kaart van 1863 (bron: cartesius.be en NGI).

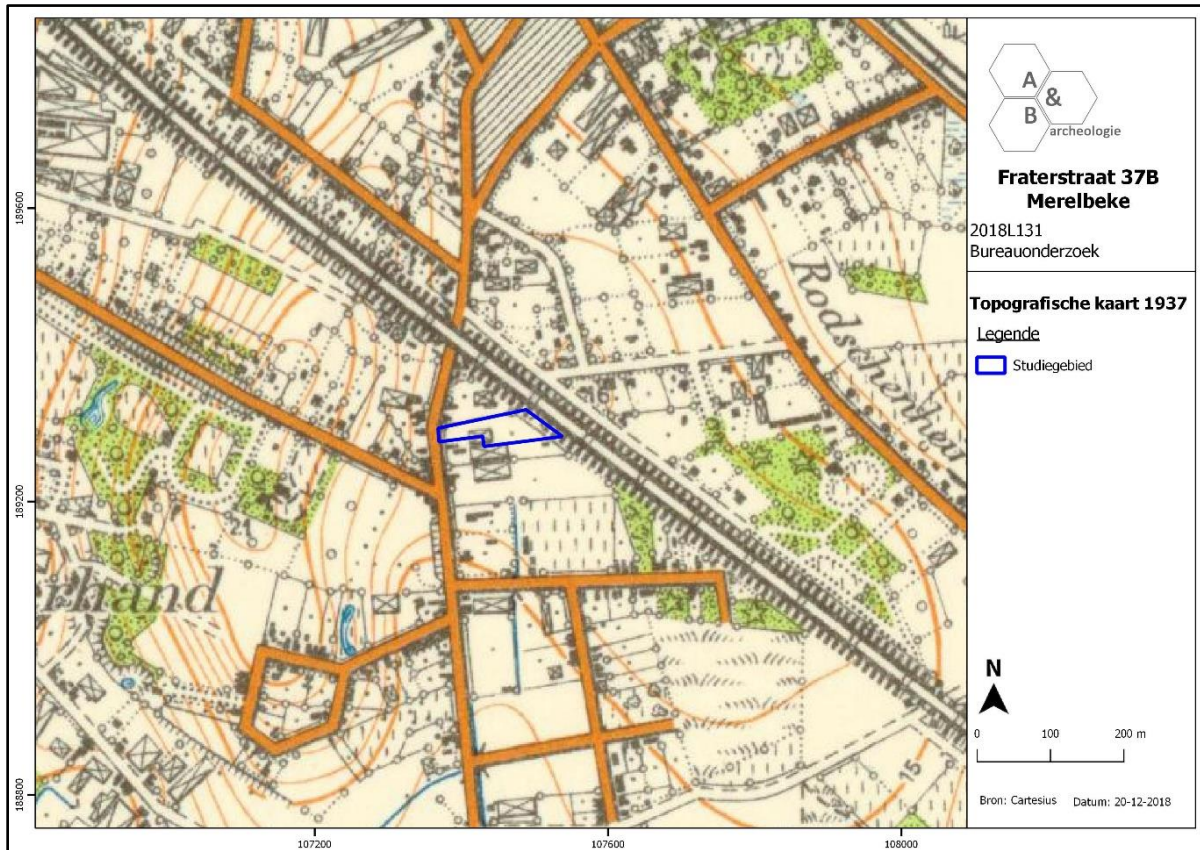
Figuur 28 Uitsnede uit de topografische kaart van 1879 (bron: cartesius.be en NGI).

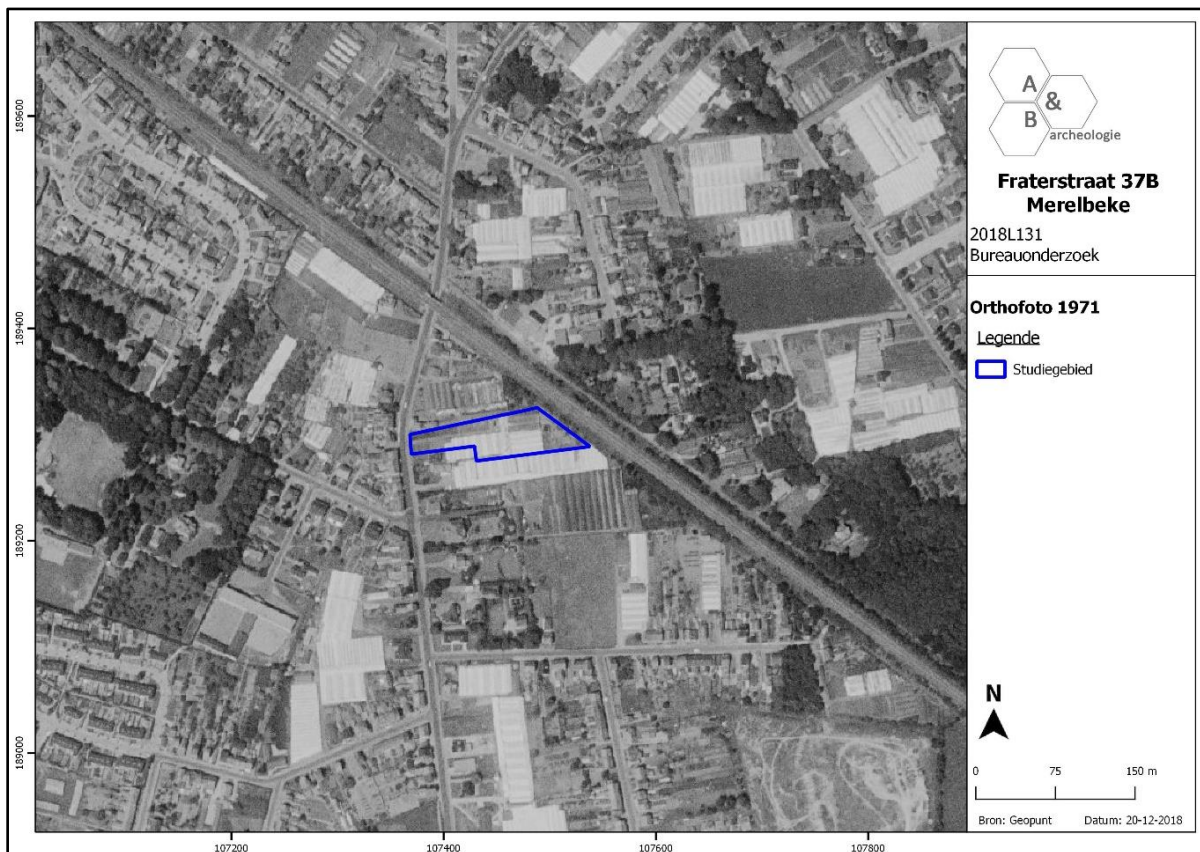
Figuur 29 Uitsnede uit de topografische kaart van 1893 (bron: cartesius.be en NGI).

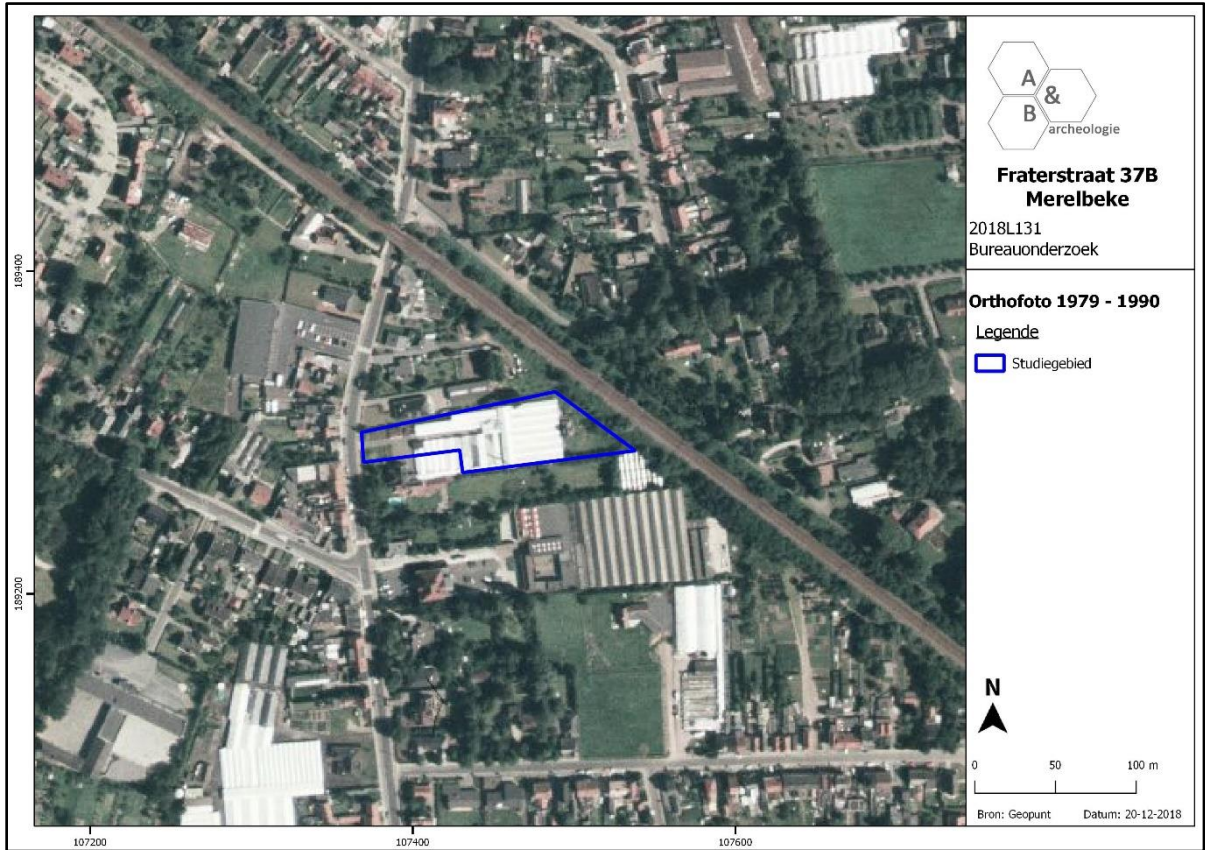
Figuur 30 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 (bron: cartesius.be en NGI).

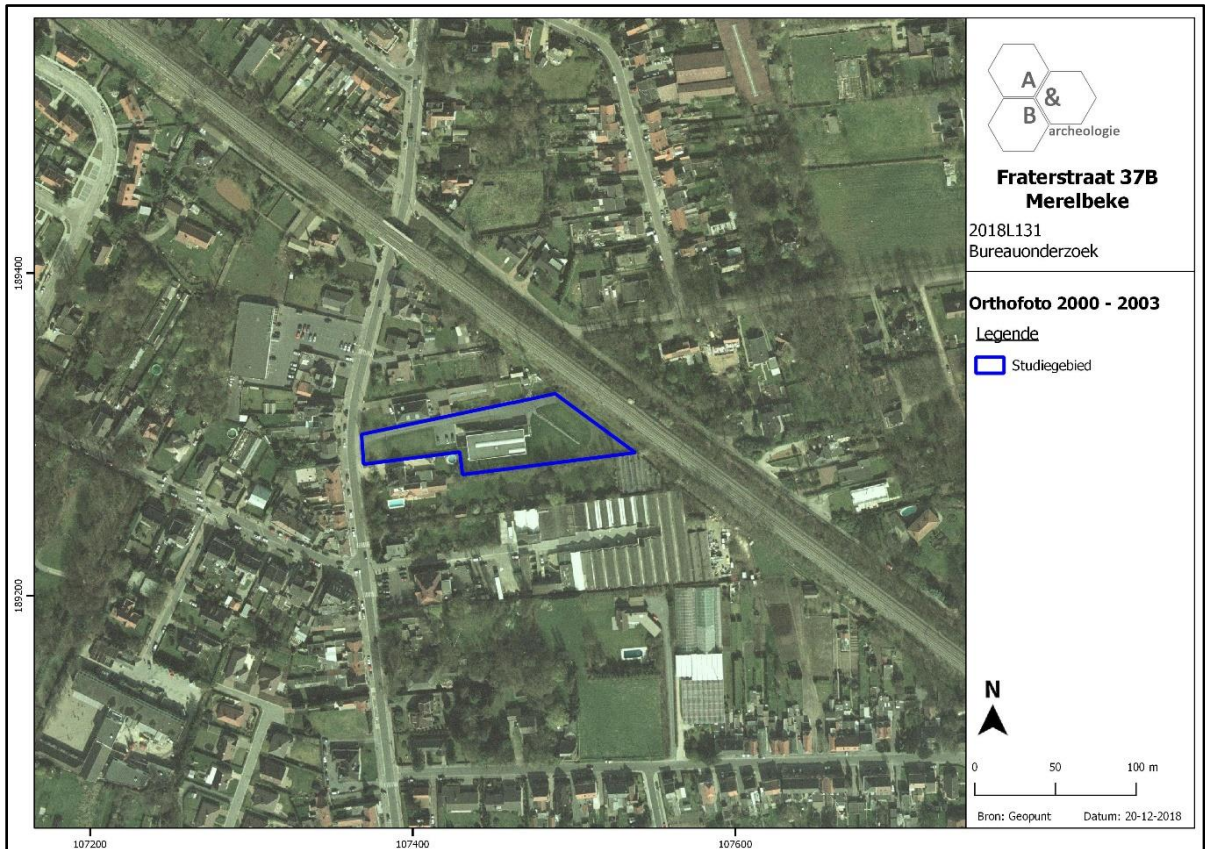
Figuur 31 Uitsnede uit de topografische kaart van 1937 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 32 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 33 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 34 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 35 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2012, met beeld op de bouwwerken die op dat moment aan de gang zijn (bron: geopunt.be).

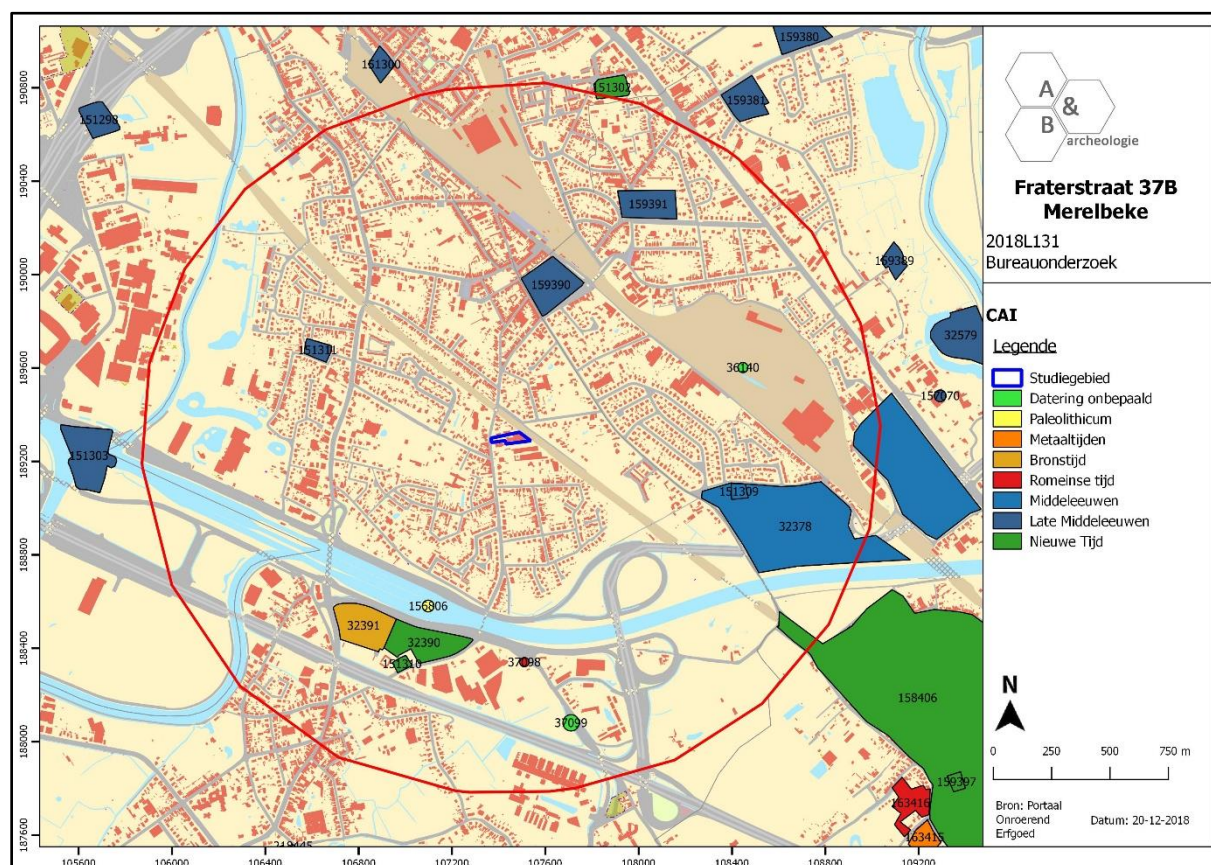
2.5. Archeologische situering

Op de Centrale Archeologische Inventaris worden in de ruime omgeving (buffer van 1,5km) van het projectgebied een aantal sites aangegeven, die kort in onderstaande tabel besproken worden.

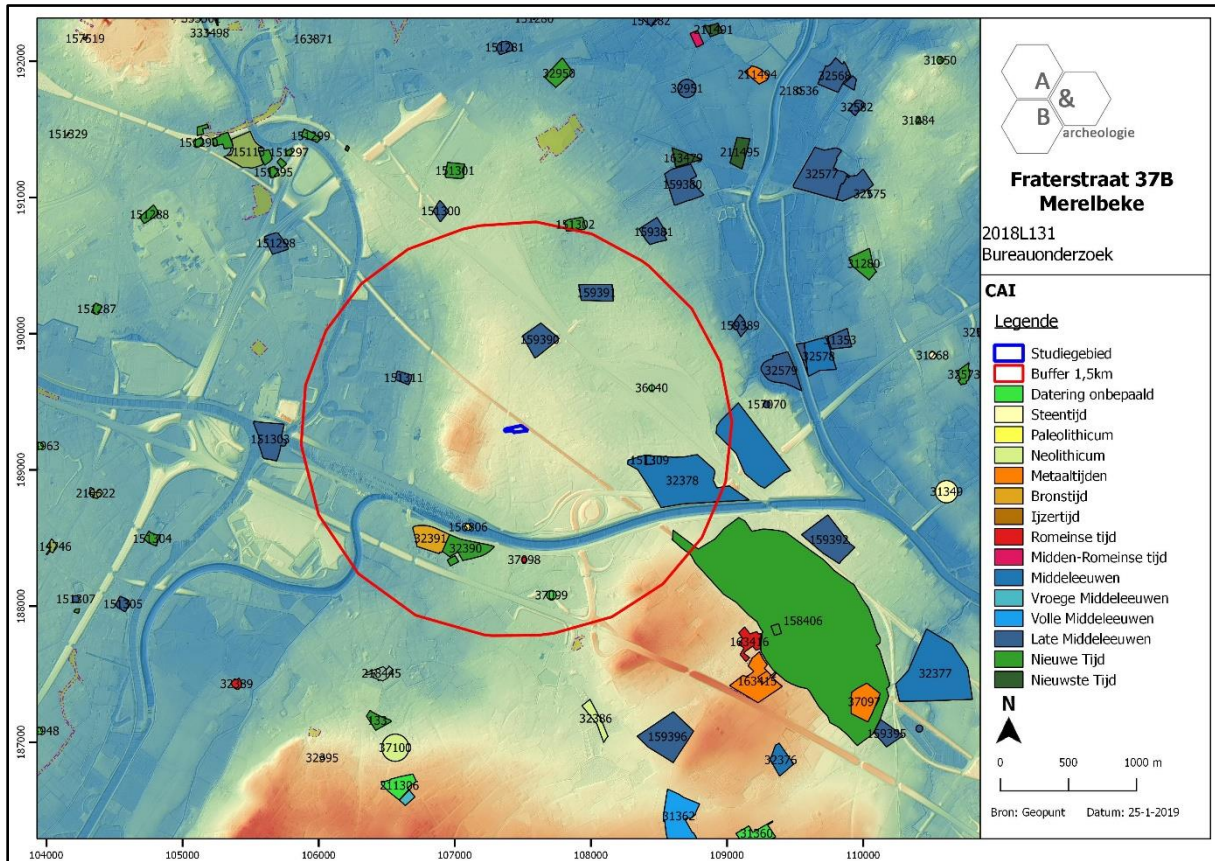
ID	Locatie	Beschrijving	Periode
156806	Ringvaart, Merelbeke	Toevalsvondst: lithisch materiaal schrabber	Midden- paleolithicum
32391	Guldensporenpark, Merelbeke	Opgraving: 1) Grafheuvel met een diameter van 18m 2) 3 constructies, volledig in hout opgetrokken, waterput, potscherven, dakpannen, metalen voorwerpen	Vroege bronstijd tot midden Romeinse tijd
37098	Heidestraat, Merelbeke	Opgraving: 1 brandrestengraf bestaande uit een rond kuiltje met sterk houtschoolhoudende lens (met enkele verbrande Romeinse potscherfjes)	Romeinse periode
151311	Verlorenbroodstraat, Merelbeke	Historische studie (kaartmateriaal): Alleenstaande hoeve (vierkante walgrachtsite)	13 ^{de} eeuw
151309	Varingstraat, Melle	Historische studie (kaartmateriaal): Versterkt kasteel, is op de Ferrariskaart reeds aangeduid als 'Blauw Casteelken'	Ca. 1360
32378	Zone nabij spoorweg, Melle	Zone met middeleeuwse bewoningsporen	Middeleeuwen
32390	Fraterstraat (Koningin Fabiolapark, Merelbeke	Opgraving: Zilveren munt van Filips II	16 ^{de} eeuw
151302	Vogelhoekstraat, Gent	Historische studie (kaartmateriaal): Alleenstaande site met walgracht (Hof van Hembyse). Het zou gaan om een vierkante omwalling met twee verspreide gebouwen.	16 ^{de} eeuw
159391	Merelbekerstraat, Melle	Historische studie (kaartmateriaal): Alleenstaande site met walgracht	Late middeleeuwen
159390	Tulpenhof, Melle	Historische studie (kaartmateriaal): Alleenstaande site met walgracht	Late middeleeuwen
158406	Dorpskern van Melle	Historische studie (kaartmateriaal): De Oostenrijkse Successieoorlog (1740- 1748): Slag bij Melle	18 ^{de} eeuw
151310	Fraterstraat, Merelbeke	Historische studie (kaartmateriaal): Alleenstaande site met walgracht	Nieuwe tijd
36140	Vormingsstation, Melle	Luchtfotografie: Cirkel met diameter van 400m	Onbepaald
37099	Carpoolparking, Merelbeke	Opgraving:	Onbepaald

		Enkele archeologische sporen, waaronder paalgaten en kuilen. Zijn door agrarische activiteiten reeds vernietigd.	
--	--	--	--

Van deze sites duidt een aantal CAI Locaties (37099, 37098, 32390 en 32391) op een gravend archeologisch onderzoek, alle andere sites zijn ofwel indicatoren gekend via archivalische of cartografische bronnen, ofwel gekend via veldprospecties. Deze sites bevinden zich op enige afstand van het plangebied. Er is geen archeologische informatie van het studiegebied zelf of de directe omgeving ter beschikking. Wel kan gesteld worden dat de regio minstens sinds de metaaltijden werd gefrekwenteerd door de mens. Steentijdsites werden voorsnog nog niet aangetroffen in de ruime omgeving. Bij projectie van de gekende CAI Locaties op de hoogtekkaart, is te zien dat er geen specifieke voorkeurlocaties zijn voor de gekende archeologische sites. Zowel in de Scheldevallei als op de hogere, droge gronden erbuiten zijn sites gekend. Louter naar dit gegeven gekeken, kan aan het plangebied een gemiddelde archeologische verwachting toegekend worden voor sites met grondsporen.

Figuur 36 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

Figuur 37 CAI locaties in de nabije omgeving van het studiegebied geprojecteerd op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- De oudste cartografische bron, de Villaretkaart uit 1745-1748, situeert het plangebied als onderdeel van een groter bos. De daaropvolgende decennia neemt het bosbestand geleidelijk af en wordt het plangebied geleidelijk getransformeerd in landbouwgrond. In 1911 was de spoorlijn die het plangebied ten oosten begrenst reeds aanwezig. Pas op de kaart van 1937 wordt voor het eerst bebouwing afgebeeld op het plangebied, vermoedelijk een serre die zich centraal langsheen de zuidelijke grens bevindt. Op de luchtfoto van 1971 lijkt het grootste deel van het plangebied bebouwd met serres, die zich ook verder naar het zuiden uitstrekken. Dit is duidelijker te zien op de luchtfoto van 1979-1990; de serres hebben zich nog uitgebreid op het plangebied, in de westelijke helft zijn een gebouwtje en verhardingen aanwezig. Eind 20ste eeuw moet de site een totale transformatie hebben ondergaan, want op de luchtfoto van 2000-2003 zijn geen serres meer te zien en is reeds een deel van de huidige inrichting aanwezig. In 2012 vinden er opnieuw grootschalige werken plaats en krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Tweede helft 20ste en begin 21ste eeuw hebben er dus al meerdere bouwcampagnes plaatsgevonden op het totale plangebied (bouw serres en aanhorigheden – afbraak serres en aanhorigheden – gefaseerde ontwikkeling van de huidige bebouwing en verharding), die ongetwijfeld gepaarde gingen met een bepaalde bodemimpact.

- Het plangebied bevindt zich op de oostelijke flank van de uitloper van een noord-zuid georiënteerde heuvelrug. Deze situeert in een brede bocht van de natuurlijke loop van de Schelde, die ten westen van Merelbeke van zuid naar noord loopt om vervolgens met een ruime bocht naar het oosten en verder naar het zuiden zijn loop ter vervolgen. Het plangebied is op ruime afstand van de Schelde en diens vallei gelegen. Het terrein toont een licht dalend verloop van west (ca. +16,77m TAW) naar oost (+16,39m TAW), waarbij de westelijke zone duidelijk iets hoger is gelegen dan de rest van het terrein. De bodem ter hoogte van het plangebied wordt gekarteerd als kunstmatige gronden, waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel door menselijke ingrepen gewijzigd of vernietigd is, maar oorspronkelijk moet zich hier vermoedelijk een (matig) droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont bevonden hebben.

- Bij controleboringen uitgevoerd in het kader van de opmaak van een archeologienota voor een projectzone net ten zuiden van het plangebied, werd op het perceel dat aansluit op de zuidelijke grens van het plangebied slechts in 1 boring deze oorspronkelijke bodem aangetroffen, op een diepte van 60 à 65cm onder maaiveld, en afgedekt door een recent verstoord pakket. De andere boringen toonden een verstoord bodemprofiel aan tot minstens 120cm onder maaiveld. Dit betekent dat er reeds aanzienlijke verstoringen hebben plaatsgevonden op dat perceel, dat een gelijkaardige landschappelijke ligging én historische ontwikkeling kent als het plangebied. Het serrecomplex dat tot eind 20ste eeuw aanwezig was op het plangebied, spreidde zich ook uit naar dat perceel. Na de afbraak werd het perceel echter niet meer bebouwd, maar kwam het in gebruik als grasland. Dat betekent dat op het huidige plangebied, waar na de afbraak van de serres, wel nog grootschalige bouwcampagnes

plaatsvonden, minstens een zelfde graad van verstoring aanwezig zal zijn als op het perceel er net ten zuiden van.

- Er is geen archeologische informatie van het studiegebied zelf of de directe omgeving ter beschikking. Wel kan gesteld worden dat de regio minstens sinds de metaaltijden werd gefrequentieerd door de mens. Steentijdsites werden vooralsnog nog niet aangetroffen in de ruime omgeving. Bij projectie van de gekende CAI Locaties op de hoogtekkaart, is te zien dat er geen specifieke voorkeurlocaties zijn voor de gekende archeologische sites. Zowel in de Scheldevallei als op de hogere, droge gronden erbuiten zijn sites gekend. Louter naar dit gegeven gekeken, dus zonder rekening te houden met de gegevens verkregen van de controleboringen, kan aan het plangebied een gemiddelde archeologische verwachting toegekend worden voor sites met grondsporen.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Op het plangebied wordt een deel van de bestaande inrichting afgebroken en heraangelegd. De toegangsweg langs de noordzijde, de hoogspanningscabine en de loods in de oostelijke helft van het terrein, en een deel van de groenzone in het zuiden blijven behouden. In de westelijke helft van het studiegebied wordt de bestaande parking heraangelegd en uitgebreid tot 36 parkeerplaatsen, met daartussen enige groenaanleg. Centraal wordt het gebouw afgebroken en vervangen door een nieuwe kantoorruimte met een totale grootte van ca. 573m². Het geheel wordt gefundeerd op paalfunderingen en een vloerplaat. Bijkomend worden enkele nieuwe nutsleidingen en -voorzieningen aangelegd. Ter hoogte van het gebouw zal het terrein tot een maximale diepte van ca. 40cm uitgegraven worden, met plaatselijk diepere, puntsgewijze en/of sleufvormige ingrepen voor de paalfunderingen en nutsvoorzieningen. De parking zal bestaan uit klinkerverharding waarvoor tot een maximale diepte van ca. 30cm uitgegraven zal worden.

Hoewel het plangebied zich bevindt op een potentieel interessante archeologische locatie, op de flank van een hogere rug in een bocht van de Schelde, hebben de controleboringen op het perceel net ten zuiden duidelijk aangetoond dat er een diepgaande verstoring aanwezig is. Slechts op 1 locatie werd hierbij de moederbodem aangetroffen, op een diepte van 60 à 65cm, dit is dus aanzienlijk dieper dan de diepte van het grootste deel van de geplande werken. Bovendien wordt op het plangebied een nog grotere verstoring verwacht, gezien de herhaalde bouwcampagnes die hier de laatste jaren hebben plaatsgevonden. Eventuele archeologische sporen zullen hierdoor vernield zijn. Verder vooronderzoek op het plangebied zal bijgevolg niet leiden tot kennisvermeerdering, en wordt dus niet geadviseerd.

3.3. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

De oudste cartografische bron, de Villaretkaart uit 1745-1748, situeert het plangebied als onderdeel van een groter bos. De daaropvolgende decennia neemt het bosbestand geleidelijk af en wordt het plangebied geleidelijk getransformeerd in landbouwgrond. In 1911 was de spoorlijn die het plangebied

ten oosten begrenst reeds aanwezig. Pas op de kaart van 1937 wordt voor het eerst bebouwing afgebeeld op het plangebied, vermoedelijk een serre die zich centraal langsheen de zuidelijke grens bevindt. Op de luchtfoto van 1971 lijkt het grootste deel van het plangebied bebouwd met serres, die zich ook verder naar het zuiden uitstrekken. Dit is duidelijker te zien op de luchtfoto van 1979-1990; de serres hebben zich nog uitgebreid op het plangebied, in de westelijke helft zijn een gebouwtje en verhardingen aanwezig. Eind 20ste eeuw moet de site een totale transformatie hebben ondergaan, want op de luchtfoto van 2000-2003 zijn geen serres meer te zien en is reeds een deel van de huidige inrichting aanwezig. In 2012 vinden er opnieuw grootschalige werken plaats en krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Tweede helft 20ste en begin 21ste eeuw hebben er dus al meerdere bouwcampagnes plaatsgevonden op het totale plangebied (bouw serres en aanhorigheden – afbraak serres en aanhorigheden – gefaseerde ontwikkeling van de huidige bebouwing en verharding), die ongetwijfeld gepaarde gingen met een bepaalde bodemimpact. Controleboringen op het perceel net ten zuiden hebben duidelijk aangetoond dat er een diepgaande verstoring aanwezig is. Er vond nog geen archeologisch onderzoek plaats op het plangebied.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Zie hierboven.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Neen.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Op het plangebied wordt een deel van de bestaande inrichting afgebroken en heraangelegd. De toegangsweg langs de noordzijde, de hoogspanningscabine en de loods in de oostelijke helft van het terrein, en een deel van de groenzone in het zuiden blijven behouden. In de westelijke helft van het studiegebied wordt de bestaande parking heraangelegd en uitgebreid tot 36 parkeerplaatsen, met daartussen enige groenaanleg. Centraal wordt het gebouw afgebroken en vervangen door een nieuwe kantoorruimte met een totale grootte van ca. 573m². Het geheel wordt gefundeerd op paalfunderingen en een vloerplaat. Bijkomend worden enkele nieuwe nutsleidingen en -voorzieningen aangelegd. Ter hoogte van het gebouw zal het terrein tot een maximale diepte van ca. 40cm uitgegraven worden, met plaatselijk diepere, puntsgewijze en/of sleufvormige ingrepen voor de paalfunderingen en nutsvoorzieningen. De parking zal bestaan uit klinkerverharding waarvoor tot een maximale diepte van ca. 30cm uitgegraven zal worden.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De kans dat er nog een archeologische site kan zijn op het plangebied is zo goed als uitgesloten.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Niet van toepassing.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen te Merelbeke Fraterstraat 37B (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein heeft een totale grootte van 4794m² en bevindt zich aan Fraterstraat 37B in Merelbeke te Oost-Vlaanderen. Het volledige plangebied is in gebruik als bedrijventerrein: een toegangsweg, een kleine groenzone en een parking in de westelijke helft van het terrein; op de centrale en oostelijke zone van het plangebied bevindt zich een gebouw (727m²), een loods (1071m²), groenzones langs de perceelsgrenzen en het vervolg van de toegangsweg. De toegangsweg en parking hebben een totale grootte van ca. 1200m², de verschillende groenzones hebben een gezamenlijke oppervlakte van ca. 2000m². Op het plangebied is ook een hoogspanningscabine aanwezig. Het terrein is toegankelijk via de westelijke zijde langsheen de Fraterstraat en wordt verder aan de oostelijke zijde begrensd door de spoorwegverbinding Gent-Brussel. Ten noorden van het studiegebied situeert zich een kantoor met parking en loods. Ten zuiden kan een privé woning met tuin waargenomen worden.

De oudste cartografische bron, de Villaretkaart uit 1745-1748, situeert het plangebied als onderdeel van een groter bos. De daaropvolgende decennia neemt het bosbestand geleidelijk af en wordt het plangebied geleidelijk getransformeerd in landbouwgrond. In 1911 was de spoorlijn die het plangebied ten oosten begrenst reeds aanwezig. Pas op de kaart van 1937 wordt voor het eerst bebouwing afgebeeld op het plangebied, vermoedelijk een serre die zich centraal langsheen de zuidelijke grens bevindt. Op de luchtfoto van 1971 lijkt het grootste deel van het plangebied bebouwd met serres, die zich ook verder naar het zuiden uitstrekken. Dit is duidelijker te zien op de luchtfoto van 1979-1990; de serres hebben zich nog uitgebreid op het plangebied, in de westelijke helft zijn een gebouwtje en verhardingen aanwezig. Eind 20ste eeuw moet de site een totale transformatie hebben ondergaan, want op de luchtfoto van 2000-2003 zijn geen serres meer te zien en is reeds een deel van de huidige inrichting aanwezig. In 2012 vinden er opnieuw grootschalige werken plaats en krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Tweede helft 20ste en begin 21ste eeuw hebben er dus al meerdere bouwcampagnes plaatsgevonden op het totale plangebied (bouw serres en aanhorigheden – afbraak serres en aanhorigheden – gefaseerde ontwikkeling van de huidige bebouwing en verharding), die ongetwijfeld gepaarde gingen met een bepaalde bodemimpact.

Het plangebied bevindt zich op de oostelijke flank van de uitloper van een noord-zuid georiënteerde heuvelrug. Deze situeert in een brede bocht van de natuurlijke loop van de Schelde, die ten westen van Merelbeke van zuid naar noord loopt om vervolgens met een ruime bocht naar het oosten en verder naar het zuiden zijn loop ter vervolgen. Het plangebied is op ruime afstand van de Schelde en diens vallei gelegen. Het terrein toont een licht dalend verloop van west (ca. +16,77m TAW) naar oost (+16,39m TAW), waarbij de westelijke zone duidelijk iets hoger is gelegen dan de rest van het terrein. De bodem ter hoogte van het plangebied wordt gekarteerd als kunstmatige gronden, waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel door menselijke ingrepen gewijzigd of vernietigd is, maar oorspronkelijk

moet zich hier vermoedelijk een (matig) droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont bevonden hebben. Bij controleboringen uitgevoerd in het kader van de opmaak van een archeologienota voor een projectzone net ten zuiden van het plangebied, werd op het perceel dat aansluit op de zuidelijke grens van het plangebied slechts in 1 boring deze oorspronkelijke bodem aangetroffen, op een diepte van 60 à 65cm onder maaiveld, en afgedekt door een recent verstoord pakket. De andere boringen toonden een verstoord bodemprofiel aan tot minstens 120cm onder maaiveld. Dit betekent dat er reeds aanzienlijke verstoringen hebben plaatsgevonden op dat perceel, dat een gelijkaardige landschappelijke ligging én historische ontwikkeling kent als het plangebied. Het serrecomplex dat tot eind 20ste eeuw aanwezig was op het plangebied, spreidde zich ook uit naar dat perceel. Na de afbraak werd het perceel echter niet meer bebouwd, maar kwam het in gebruik als grasland. Dat betekent dat op het huidige plangebied, waar na de afbraak van de serres, wel nog grootschalige bouwcampagnes plaatsvonden, minstens een zelfde graad van verstoring aanwezig zal zijn als op het perceel er net ten zuiden van.

Er is geen archeologische informatie van het studiegebied zelf of de directe omgeving ter beschikking. Wel kan gesteld worden dat de regio minstens sinds de metaaltijden werd gefrequentieerd door de mens. Steentijdsites werden vooralsnog nog niet aangetroffen in de ruime omgeving. Bij projectie van de gekende CAI Locaties op de hoogtekkaart, is te zien dat er geen specifieke voorkeurlocaties zijn voor de gekende archeologische sites. Zowel in de Scheldevallei als op de hogere, droge gronden erbuiten zijn sites gekend. Louter naar dit gegeven gekeken, dus zonder rekening te houden met de gegevens verkregen van de controleboringen, kan aan het plangebied een gemiddelde archeologische verwachting toegekend worden voor sites met grondsporen.

Op het plangebied wordt een deel van de bestaande inrichting afgebroken en heraangelegd. De toegangsweg langs de noordzijde, de hoogspanningscabine en de loods in de oostelijke helft van het terrein, en een deel van de groenzone in het zuiden blijven behouden. In de westelijke helft van het studiegebied wordt de bestaande parking heraangelegd en uitgebreid tot 36 parkeerplaatsen, met daartussen enige groenaanleg. Centraal wordt het gebouw afgebroken en vervangen door een nieuwe kantoorruimte met een totale grootte van ca. 573m². Het geheel wordt gefundeerd op paalfunderingen en een vloerplaat. Bijkomend worden enkele nieuwe nutsleidingen en -voorzieningen aangelegd. Ter hoogte van het gebouw zal het terrein tot een maximale diepte van ca. 40cm uitgegraven worden, met plaatselijk diepere, puntsgewijze en/of sleufvormige ingrepen voor de paalfunderingen en nutsvoorzieningen. De parking zal bestaan uit klinkerverharding waarvoor tot een maximale diepte van ca. 30cm uitgegraven zal worden.

Hoewel het plangebied zich bevindt op een potentieel interessante archeologische locatie, op de flank van een hogere rug in een bocht van de Schelde, hebben de controleboringen op het perceel net ten zuiden duidelijk aangetoond dat er een diepgaande verstoring aanwezig is. Slechts op 1 locatie werd hierbij de moederbodem aangetroffen, op een diepte van 60 à 65cm, dit is dus aanzienlijk dieper dan de diepte van het grootste deel van de geplande werken. Bovendien wordt op het plangebied een nog grotere verstoring verwacht, gezien de herhaalde bouwcampagnes die hier de laatste jaren hebben plaatsgevonden. Eventuele archeologische sporen zullen hierdoor vernield zijn. Verder vooronderzoek op het plangebied zal bijgevolg niet leiden tot kennisvermeerdering, en wordt dus niet geadviseerd.

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://www.google.com/maps>
- <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559>

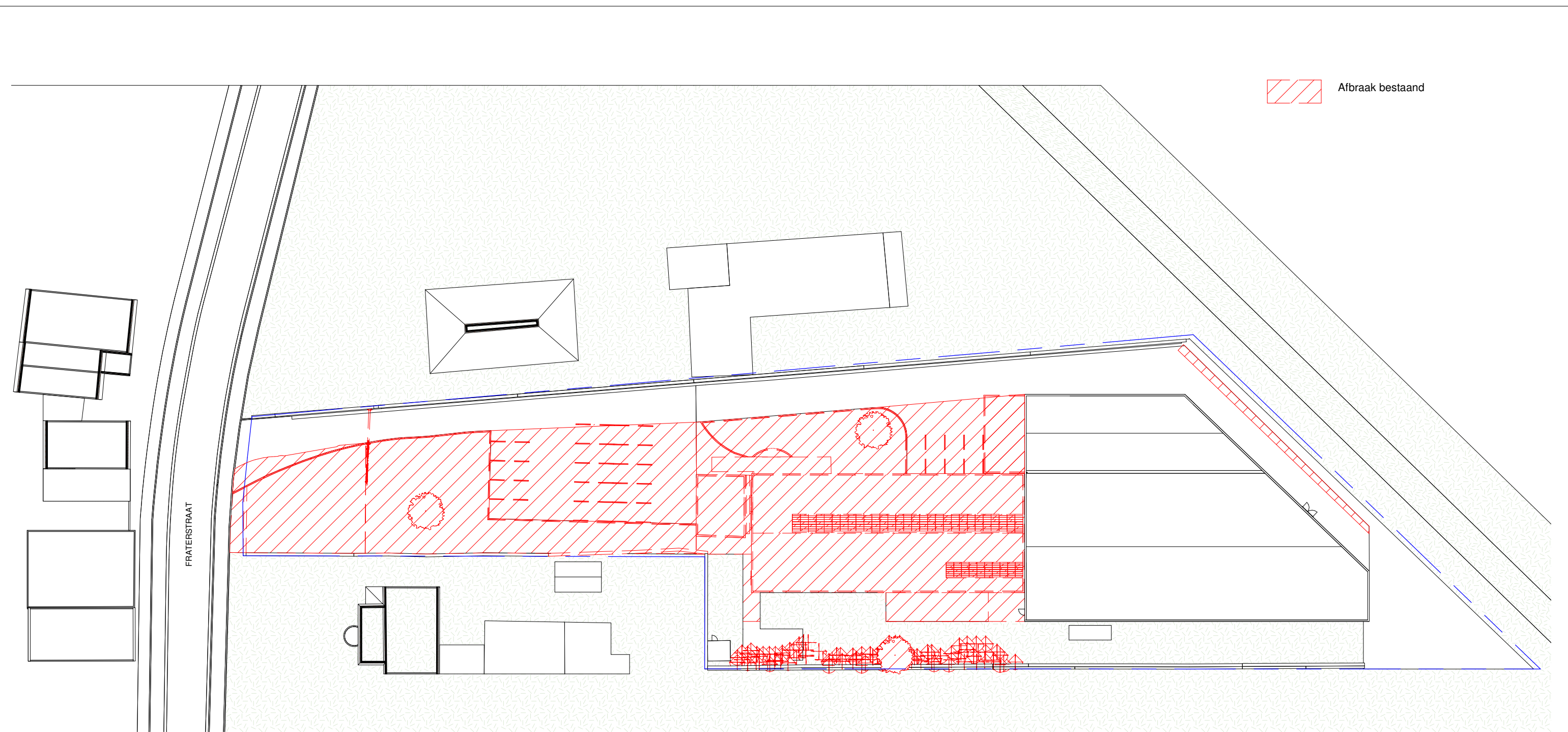
6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op de bestaande toestand van het plangebied (bron: initiatiefnemer).....	7
Figuur 2 Zicht op het plangebied afgebeeld op de orthofoto 2018 (bron: geopunt.be).	8
Figuur 3 Bovenaanzicht op het plangebied (bron: https://www.google.com/maps).....	8
Figuur 4 Zicht op het plangebied vanuit Fraterstraat, naar het oosten gezien (bron: https://www.google.com/maps).....	9
Figuur 5 Uitsnede van de bestaande toestand met aanduiding van de afbraakzone (bron: initiatiefnemer).	10
Figuur 6 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).	10
Figuur 7 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	11
Figuur 8 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	12
Figuur 9 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).	12
Figuur 10 Zicht op de bodemgebruikskaat met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	13
Figuur 11 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	14
Figuur 12 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	15
Figuur 13 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	15
Figuur 14 Zicht op de bodemkaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 15 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 16 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	18
Figuur 17 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart type 1 (bron: geopunt.be).	18
Figuur 18 Aanduiding van de geplaatste controleboringen (BP1 tem BP4) op perceel 261w (bron: https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559).	19
Figuur 19 Zicht op het oostelijke boorpunt (BP1) met een normale bodemopbouw. Het archeologisch vlak bevindt zich op ca. 60 tot 65cm diep (bron: https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559).....	20
Figuur 20 Zicht op boorpunt 2 met een sterk verstoorde bodemopbouw. De andere boorpunten 3 en 4 zijn gelijkaardig aan deze boring (bron: https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2559).....	20
Figuur 21 Uitsnede uit de Villaretkaart (1745-1748) met benaderende aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).	23
Figuur 22 Uitsnede uit de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).	23
Figuur 23 Gedetailleerde uitsnede van de Ferrariskaart (1777) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).	24
Figuur 24 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).	24
Figuur 25 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (1846-1854) (bron: geopunt.be).	25
Figuur 26 Uitsnede uit de Poppkaart (1842-1879) met aanduiding van het studiegebied (bron: geopunt.be).	25
Figuur 27 Uitsnede uit de topografische kaart van 1863 (bron: cartesius.be en NGI).	26
Figuur 28 Uitsnede uit de topografische kaart van 1879 (bron: cartesius.be en NGI).	26

Figuur 29 Uitsnede uit de topografische kaart van 1893 (bron: cartesius.be en NGI).	27
Figuur 30 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910 (bron: cartesius.be en NGI).	27
Figuur 31 Uitsnede uit de topografische kaart van 1937 (bron: cartesius.be en NGI).	28
Figuur 32 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	28
Figuur 33 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 34 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 35 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2012, met beeld op de bouwwerken die op dat moment aan de gang zijn (bron: geopunt.be).	30
Figuur 36 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	32
Figuur 37 CAI locaties in de nabije omgeving van het studiegebied geprojecteerd op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be en CAI).....	33

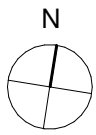
Bijlage: Afbraakplan, ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

 Afbraak bestaand

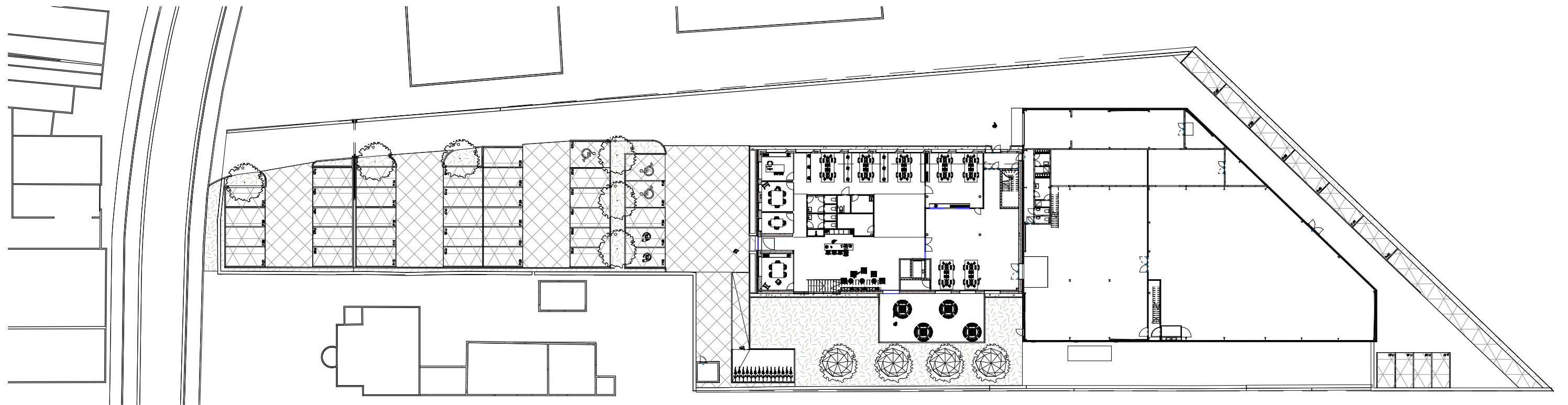
FRATERSTRAAT

0 10m

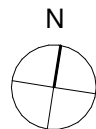

archipelago | ar-te

getekend	JG 07/02/2019	dossier	A17163-20	Kantoren en werkplaats basalte Fraterstraat 37B 9820 Merelbeke
controle	JDQ 07/02/2019			
architect		plannummer	3_000	Inplantingsplan
		index		Bestaande toestand & afbraak
bouwheer	basalte bvba	fase	VO	opdrachtgever
	Nijverheidsweg 2b, 9820 Merelbeke	schaal	1 : 500	basalte bvba
				Nijverheidsweg 2b 9820 Merelbeke

0 10m

archipelago | ar-te

getekend	JG 07/02/2019	dossier	A17163-20	Kantoren en werkplaats basalte Fraterstraat 37B 9820 Merelbeke
controle	JDQ 07/02/2019			
architect		plannummer	3_001	Gelijkvloers
		index		Nieuwe toestand
bouwheer	basalte bvba	fase	VO	opdrachtgever
	Nijverheidsweg 2b, 9820 Merelbeke	schaal	1 : 500	basalte bvba
				Nijverheidsweg 2b 9820 Merelbeke